

Protest eller opptøyer?

- En diskursanalyse av britisk medias omtale av *UK riots*.

Kristine Sandstå.

Masteroppgave i Cand.soc. Politisk Kommunikasjon og Ledelse.

Engelsk tittel: *Protests or riots? A discourse analysis of British media's coverage of the UK riots.*

Lvert: 10.10.2013.

Sider: 77.

Anslag: 156 761

Veileder: Christian Borch.

Copenhagen Business School 2013.

Abstract

The research topic for this master thesis is the discourse produced about the crowd that met in the streets of London and several other big cities in the UK in august 2011.

The events that followed are popularly called the UK riots.

My interest in this topic came when reading about the events and realising after a while that I had made up my mind about an event through the media, without reflecting over whether this truth was the real truth.

Media has a huge power in creating a truth about an event or in this instance, a crowd, even though this truth might not be real, or at least not the only truth.

The crowd arose from a protest after a fatal police shooting of Mark Duggan, a 29 year old man from London. The police claimed that the shooting was in self defense, the protesters argued that Duggan was not armed, and demanded answers from the police over why he was shot. When they didnt get any answers they started, what many claim, are the worst episodes of civil unrest the UK has seen.

I gathered a large amount of articles from the web from the days with unrest and analysed the discourse produced. The crowds actions did not resemble a "normal" protest, there were no clear messages of what the crowd wanted, thus it was difficult to try to understand what the crowd wanted.

What I found is that the crowd was portrayed in a very negative way, where words like jobs, looters, criminals and thugs were used extensively. The result was a delegitimation of the crowd. UK media defined the crowd as nonpolitical and dangerous to society. This resembles classical crowd theory, which saw the crowd as dangerous and represented a step back for society.

The crowd in the UK was represented in the same manner and still today this is the common perception among people.

The discourse analysis identified discourse formations adapted by the vast majority of british media, and showed how a discourse can have consequences for how a certain truth about an event can become institutionalised.

1.1. Introduksjon.	4
2.1. Empiri.	8
3.1. Masseteori.	10
3.2. Gustave Le Bon.	11
3.3 Elias Canetti.	13
3.4 Peter Sloterdijk.	15
4.1. Diskursteori.	17
4.2. Hva er en diskurs?	17
4.3. Foucaults forfatterskap.	21
4.3.1. Vitensarkeologien.	23
4.4. Diskurs og makt.	24
4.5. Metodeproblematikken.	26
4.6. Forskerrollen.	27
4.6. Valg av tekster.	28
4.7. Tekstanalyse som metode.	29
5.1. Metodeoverveielser.	30
6.1. Diskursanalyse	33
6.2. Den øyeblikkelige respons.	34
6.3. Et skille i diskursen.	53
6.4 Medias egen diskurskrig.	59
6.5. Oppsummering.	62
7.1. Diskusjon.	63
8.1. Konklusjon.	75
9.1. Litteraturliste.	77

1.1. Introduksjon.

Utgangspunktet for denne masteroppgaven er hva som populært går under betegnelsen the UK riots. Betegnelsen sikter til massen som viste seg i flere store byer i Storbritannia 5 dager på rad, fra 6 til 10 august 2011. I ettertid har det blitt skrevet uttallige forskningsrapporter og artikler om massen, men det er avisartiklene fra de dagene som gjenstand for min analyse.

Mens jeg har sittet og analysert og skrevet har det vist seg at temaet for oppgaven, den myteomspunnede massen, har tålt tidens tann. 2013 har på samme måte som årene tidligere virkelig satt massen tilbake på dagsorden, da det kan virke som om folk tar til gatene mer enn noen gang.

Siden en grønnsakshandler i Tunisia satte fyr på seg selv i desember 2010 og dermed markerte starten på den arabiske vår har verden vært vitne til utallige demonstrasjoner og masseformasjoner. Mest fremtredende og kanskje mest lik den tradisjonelle forståelse vi har av massen var massemobiliseringen vi så i flere arabiske land i 2011, og som fremdeles skjer den dag i dag. Resultatet har vært regimeskifte i Tunisia og Libya. Totalitære regimer som hadde styrt landene i flere tiår måtte se seg slått av den sterke makten massen viste.

Opposisjonen i Syria kjemper fremdeles og landet er i en blodig borgerkrig på andre året.

Finanskrisen har ført til en annen type protest og masseformasjon. Den er til forskjell fra opptøyene i den arabiske verden, preget av mer fredelig protest, og har til dags dato vært uten "resultat". Eksempler på dette er Occupy wall street som hadde sin opprinnelse i New York men som nå er spredd til hele USA, deler av Canada og Europa. Og Juventud Sin Futuro, Ungdom uten fremtid, som kjemper mot den spanske regjeringens sparingstiltak og en ekstrem arbeidsledighet hos unge spanjoler.

Det disse massene har til felles er at de begge har oppnådd en legitimitet i media. Da protestene i Tunisia, Egypt og Libya startet ble fenomenet døpt den arabiske vår. En vår betyr ny start, nye muligheter, og da gjerne muligheter for en utvikling til et

liberalt og vestlig demokrati. I år har Tyrkia¹, Brasil² og Ungarn³ opplevd masseformasjoner grunnet henholdsvis bygging av nytt kjøpesenter, høyning av priser på kollektivtransport og grunnlovsendringer. I et intervju med Morgenbladet i forbindelse med protestene der sa Brasils utenriksminister, Antontio de Aguiar Patriota, at demonstrasjonene var et sunnhetstegn.

“Jeg har lagt merke til at det er mange unge som deltar. Kanskje er det første gang i livet at de hankses med de politiske alternativene i saker som intresserer dem. Jeg tror de må organisere seg litt for å svare på problemene, men som et uttrykk for at de ønsker forandring, forbedringer og sosial fremgang ønsker jeg utviklingen velkommen.”

“Det er normalt for unge å protestere.” skrev Brasils president Dilma Rousseff i bloggen sin. Dette er i skarp kontrast til Recep Tayyip Erdogans reaksjon på demonstrantene i Ankara og Istanbul i juni i år, da han uttalte at terrorister sto bak demonstrasjonene.⁴

Erdogans respons ligner Storbritannias reaksjon på massen som oppsto i området Tottenham i London den 6 august i 2011. Plyndrere og gjengkriminelle er vanlige karakteristikk av massen som viste seg de dagene. Det var en voldsom mediadekning, og mens jeg fulgte norsk media i dagene fra 6 til 10 august ble jeg fylt med en avsky for massen som ødela mitt gamle nabolag. Jeg kontaktet studievenner i London og fordømte hva de gjorde med byen vår. Men i tiden etter opprøyene har jeg skjont at mine tanker rundt massen som oppsto var farget av medias diskurs. Områdene som var hardest rammet var mine nabolag da jeg i 3 år var student i London, men områdene er ikke mine, de er deres. Og i de augustdagene tok massen kontroll og hadde makten for en kort periode. Og innse at mine meninger, ikke er mine, men journalistene sine meninger får meg til en viss grad til å forstå hvorfor massen handlet som den gjorde. Historien som ble fortalt, er de mektige sin historie, ikke historien til de som kanskje trenger at sin historie blir fortalt. Som trenger at noen lytter til de. En stor motivasjon for valg av oppgave har vært det å innse at jeg har gjort meg opp tanker om mennesker

¹ NRK.no, NTB *Tusener i demonstrasjon mot Tyrkias regjering*, <http://www.nrk.no/nyheter/verden/1.11108199>, 26.06.2013.

² NRK.no, P. Wergeland, *Protestene i Brasil Vokser i omfang*, <http://www.nrk.no/nyheter/verden/1.11086662>, 18.06.2013.

³ NRK.no, L. Sætren, *Store protester mot regjeringen i Ungarn*, <http://www.nrk.no/nyheter/verden/1.10942651>, 09.03.2013.

⁴ M.N. Olsen, Morgenbladet, *Brasil ser inn i fremtiden*, s. 10, 21-27.06.13.

på bakgrunn av det som har blitt skrevet om de, og medias diskurs ble til min sannhet. Veldig interessant er det at media var tidlig ute med å karakterisere og forklare massens oppførsel, før det i det hele tatt var foretatt samtaler mellom journalister og massen. Media blir i Norge og Danmark definert som den 4. Statsmakt. Pressen har mulighet til å sette dagsorden og definere hva politikere skal mene noe om. Som den 4. Statsmakt skal pressen kontrollere og fungere som en vakthund ved mulig maktmisbruk av de andre statsmakter, den utøvende, den lovgivende og bevilgende og den dømmende. Samtidig har journalister makten til å definere en diskurs og dermed skape en sannhet om et tema eller hendelse. Det er i aviser, radio og tv den øvrige befolkning søker kunnskap om hendelser som ofte er langt unna vårt daglige liv, og dermed vil ofte medias sannhet bli vår sannhet.

I denne masteroppgaven ønsker jeg å forske på hvordan medias diskurs definerte hvordan vi lesere så på massen som oppsto i London, og som senere spredte seg til flere større byer i England. Min tese er at diskursen som oppsto er med på å reprodusere en tradisjonell masseforståelse som ser på massen som farlig og irrasjonell. Dette vil jeg prøve å vise ved å synliggjøre hvordan en type sannhet ble konstruert i diskursen.

I oppgaven vil jeg jobbe utifra denne problemstillingen:

“Hvordan bidro britisk media til en reproduksjon av klassiske forestillinger av massen gjennom sin diskurs om opptøyene i London i august 2011?”

Med klassiske forestillinger av massen mener jeg måten klassisk masseteori definerer massen, godt representert ved Gustave Le Bon. Le Bon beskrev massen som farlig, truende og ødeleggende for samfunnet. Den er feminin og irrasjonell, og må derfor bekjempes.⁵ På samme måte oppfattet jeg karakteristikken som britisk media ga massen som ødeleggende for britisk samfunn. Samtidig skjedde det en utelukkelsesprosess i medias valg av kilder. Massen ble i svært begrenset grad sitert i artiklene.

⁵ G. Le Bon, *The Crowd: A study of the Popular Mind*, ny utg. 2008.

I første del av oppgaven vil jeg presentere empirien, altså hva som var opptakten til hendelsene og hva som skjedde de dagene i London. Deretter vil jeg presentere klassisk masseteori. Jeg har valgt å fokusere på Gustave Le Bon, Elias Canetti og Peter Sloterdijk. Dette valget er gjort på bakgrunn av disse tre representerer hver sin epoke i masseteorien, og viser godt utviklingen i synet på massen gjennom de siste 100 år. Fra å være en farlig entitet, mener Sloterdijk at vi nå er inne i en epoke hvor massen ligger på sofaen. Massen er gått fra aktiv til passiv, da vi heller velger underholdning fremfor politikk.⁶

Canetti fokuserte på det kroppslige ved massen og beskriver *utladningen* som en situasjon hvor følelsen av å være en del av noe større overgår frykten for berøring som ellers definerer våre liv.⁷

I avsnittet om diskursteori vil jeg kartlegge diskurs som begrep, Foucaults diskursteori og deretter prøve å kartlegge en slags metode for utføringen av en diskursanalyse. Dette er derimot en komplisert affære da en slik metode ikke er direkte tilgjengelig. Jeg har i stor grad fokusert på Iver Neumanns bok *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, da jeg mener at han på en god måte gir visse føringer for hvordan en analyse *kan* blir utført. I en diskursanalyse vil man kikke etter mønster i diskursen. Hvis utsagn oppstår igjen og igjen utgjør de til slutt en diskursiv formasjon ifølge Foucault. En diskursiv formasjon er en regularitet av en samling ytringer. Og det er denne regulariteten som til slutt gjør ytringene til en sannhet, uavhengig om sannheten faktisk er sannheten.

I analysen har jeg utvalgt artikler fra 6 til 10 august, da det var disse dagene massen var ute i gatene. Dette har jeg gjort fordi jeg ønsket å analysere den umiddelbare diskursen som oppsto. Det ble skrevet uttallige artikler, og analysen kan og skal ikke romme alle disse, dermed har jeg utvalgt artiklene fra alle store britiske aviser og med forskjellig vinkling.

⁶ P. Sloterdijk, *Masseforakt*, 2005.

⁷ E. Canetti, *Masse og Makt*, 2005.

I diskusjonen vil jeg komme med mine betraktninger om resultatet av analysen. Jeg har valgt å inkludere Bourdieus teori om habitus og felt da jeg mener det viser på en god måte hvordan media feltet har en stor rolle i den kollektive sosialiseringprosessen. Helt til slutt vil konklusjonen samle opp poengene fra analysen så jeg kan svare på problemet stilt.

2.1. Empiri.

Gjenstand for analyse i denne oppgaven er massen som samlet seg i flere engelske byer fra 6 til 10 august i 2011. Massen viste seg for første gang i London 6 august 2011 og spredde seg til blandt annet Birmingham, Manchester og Bristol de påfølgende dagene. For noen var det en masse som virket å komme ut av intet, for andre var det noe de hadde ventet på, det var kun et spørsmål om tid.⁸ Men uansett om det var forventet eller kom som en overraskelse, fikk det England til å bevege seg inn i en unntakstilstand de 5 dagene det pågikk. Fra 6 til 10 august var det massen som eide gatene. Hendelsene disse dagene blir populært kalt *the UK Riots*,⁹ altså opptøyer. Men jeg vil avstå fra å bruke den terminologien og heller bruke ordet masse for å beskrive de menneskene som samlet seg i gatene, da jeg mener at opptøyer er et negativt ladet ord. Da det nettopp er dette som er mitt mål med oppgaven, å utforske diskursen rundt hendelsene disse dagene. Vel vitende er jeg da også om at ordet *masse* for enkelte også er et ladet begrep. Gustave Le Bon var for eksempel veldig negativ til massen og så på den som ødeleggende, og noe som burde stoppes.

Som sagt, for enkelte var det kun et spørsmål om tid før massen ble fysisk og viste seg i gatene. Av dem forklares massen som en reaksjon på arbeidsledighet, rasisme, nedskjæringer i velferdsgoder osv. For andre kom den fysiske massen som et sjokk. Den var ikke ventet og kunne da heller ikke forklares. Massen lignet heller ikke på en

⁸ Telegraph.co.uk, M. Riddel, *London Riots: The underclass lashes out*, <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/law-and-order/8630533/Riots-the-underclass-lashes-out.html>, 08.08.2011.

⁹ Guardian.co.uk, Samleside av artikler; *UK Riots 2011*, <http://www.guardian.co.uk/uk/london-riots>.

tradisjonell masse, slik vi ser gjennom media, og har sett de siste år med for eksempel Den Arabiske Vår eller Occupy Wall Street, det er liten tvil om hva disse bevegelsene ønsker, om det være å avsette en statsleder eller mindre makt til bankene.

I England var det ingen slagord, ingen plakater med krav om endring, ingen appeller. Det var vanskelig for utenforstående å se om massen kjempet for en sak. Og hvis de gjorde det, hvilken?

Utgangspunktet for massens mobilisasjon i gatene var politidrapet på Mark Duggan den 4 august. Duggan var en 29 år gammel svart gutt som bar en pistol som han, ifølge politiet, hadde planer om å bruke.¹⁰

Den 6 august samlet flere demonstranter seg utenfor Tottenham politistasjon med et ønske om å snakke med politisjefen. De ville ha svar på hvorfor Mark var blitt skutt, en mann, de mente, ikke hadde oppført seg truende og var dermed et uskyldig offer.

Intervjuer BBC gjorde i etterkant av 10 august viser at massen var sinte fordi de mente at drapet ikke førte til noen videre etterforskning. Som en av de som ble intervjuet sa; "Hadde dronningen blitt drept hadde det vært store oppstandelser. Men siden det er en svart gutt fra Nord Londons skjer ingenting."¹¹ Det var en følelse av at Duggans liv ikke var like mye verdt som andres. Da de ikke fikk snakket med politisjefen ble de i gatene i Tottenham for å vise at problemet ikke kunne viftes vekk. Beboere fra andre områder i London strømmet til for å bli med på demonstrasjonen, og førte til at massen vokste og vokste. Etter en stund med fredelig demonstrasjon begynte massen å bli voldelig. De angrep butikker, biler og bygninger.

Butikker med alle typer varer fra kosmetikk, elektronikk og mat, ble brutt åpne og plyndret, og politiet mistet kontroll.¹² Bygninger sto i brann og mennesker utenfor massen ble angrepet. Massen var ung av alder, og det kom frem at barn ned i 7 års alderen tok del. Både under og etter hendelsene var Storbritannias statsminister David

¹⁰ Telegraph.co.uk, Telegraph Reporters, *Police saw Mark Duggan Holding a gun before shooting – but it could not be found afterwards*, <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/crime/9555616/Police-saw-Mark-Duggan-holding-a-gun-before-shooting-but-it-could-not-be-found-afterwards.html>, 20.09.2012.

¹¹ BBC.co.uk, *Riots in their own words – The Rioters*, 2012.

¹² P.Lewis, *Tottenham Riots: A peaceful protest, then suddenly all hell broke loose*, 09.08.2011.

Cameron og andre medlemmer av regjeringen kritiske til massen og mente det var et produkt av dårlig moral. Konklusjonen var strenge straffer og mer moral hjemme og på skolen.¹³

De påfølgende dagene spredde det seg til andre nabolag i London. I all hovedsak var det områder i Nord- og Øst London. Områder som tradisjonelt er fattige med mange innvandrere og arbeidsløse. Den 8 august oppsto massen også i flere store byer i England.¹⁴ Å ta del i hendelsene har hatt store konsekvenser for mange, fra 6 til 11 august ble omlag 4000 arrestert.¹⁵ Hva som gjorde at det tok slutt er det ingen klare svar på.

3.1. Masseteori.

I et brev, dagen etter opptøyene i London tok slutt, skriver lederen for British Sociological Association, John Brewer og Howard Wollman, i et åpent brev i The Guardian;

One of the first things that disappears when considering disturbances such as these is perspective. One loses sight of the fact that nine out of 10 local residents aren't rioting, that nine out of 10 who are rioting aren't local to the area, and that nine out of 10 of these non-locals aren't doing it to commit crime. That is to say, it is a tiny minority who are participating and, of those that are, it's a tiny minority who are doing so solely to

¹³ Theguardian.co.uk, A. Stratton, *David Cameron on riots: broken society at the top of my agenda*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/aug/15/david-cameron-riots-broken-society>, 15.08.11

¹⁴ BBC.co.uk, *England Riots: Maps and timelines*, <http://www.bbc.co.uk/news/uk-10321233>, 11.08.2011.

¹⁵ S. Rogers, G. Blight, *England Riots: What crimes were people arrested for?*, 06.12.2011, <http://www.guardian.co.uk/uk/datablog/interactive/2011/dec/06/england-riots-crimes-arrested>.

*commit crime. Crime is a motive, but crowd behaviour is a more complex process, and it is sociology as a discipline that best understands crowd behaviour.*¹⁶

Studiet av massen blir i størst grad knyttet til sosiologien, jeg har valgt å fokusere på Gustav Le Bon, Elias Canetti og Peter Sloterdijk, fordi de representerer hver sin "epoke" i massediskursen.

Man kan diskutere om hvorvidt det er vitenskapelige teorier. Le Bons teori beskrives som sosialpsykologisk, filosofisk, politisk og litterært.¹⁷ Hans skrivelser må ses i lys av et rase - og biopolitisk program.¹⁸ Canetti skriver utifra egne opplevelser med massen og fra et lyrisk sosiologisk perspektiv. Sloterdijk sin bok *Masseforakt* bærer også et veldig personlig preg.

De tre søkte kanskje ikke å skape en objektiv vitenskapelig sannhet, men jeg mener allikevel at de er verdifulle å ta med.

Som Christian Borch skriver;

"Neither Whitman nor Canetti is a sociologist, nor do they have any intentions to explain crowd behavior sociologically. Does this mean that their views are sociologically irrelevant, and as, per definition, of less value. I think not, for both Whitman and Canetti base their descriptions on personal experiences with crowd behavior."¹⁹

3.2. Gustave Le Bon.

Første "epoke" i massediskursen oppstår på slutten av 1800 tallet. Dette var i takt med revolusjonens masseoppløp og storbyenes vekst. "Individet som forsvant i massen og ble oppløst og utslettet i massens affekter, var et yndlingstema, særlig for konservativ

¹⁶ J. Brewer, H. Wollman, *Sociologists' offer to unravel the riots*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/11/sociologists-offer-unravel-riots>. 2011.

¹⁷ G. Le Bon, *Massernes Psykologi*, 2005.

¹⁸ C. Borch, *Body to Body: On the Political Anatomy of Crowds*, 2009.

¹⁹ C. Borch, *Body to Body: On the Political Anatomy of Crowds*, 2009.

kulturkritikk.²⁰ I denne fasen blir massen sett på som irrationell og farlig. Gustave Le Bon står frem som den definerende masseforsker fra den tiden.

Le Bon proklamerte i sin bok *The Crowd: A study of the Popular Mind*, fra 1896 at sivilisasjonen var på vei inn i massenes era eller *The era of crowds*.²¹

Han skriver at perioden menneskeheten nå var inne i var en av de kritiske øyeblikkene hvor tankesettet til mennesket var i en endringsprosess. Han ga to grunner for denne transformasjonen, den ene var en ødeleggelse av det religiøse, politiske og sosiale som vi tidligere kjente det, den andre var moderniseringen av industrien og vitenskapen. Menneskeheten var på vei mot en anarkistisk tilstand, som han ikke kunne forutse hvordan ville ende. Det kommer tidlig frem at hans syn på massen var gjennomsyret av en frykt. For Le Bon er massen hysterisk, feminin og irrationell. Dermed noe å frykte. Hans egen frykt for massen skinner igjennom han skriverier, ettersom han selv følte seg truet av massen. Han skriver:

*“The entry of the popular classes into political life – that is to say, in reality, their progressive transformation into governing classes – is one of the most striking characteristics of our epoch of transition. The masses are founding syndicates before which the authorities capitulate one after the other; they are also founding labour unions, which in spite of all economic laws tend to regulate the conditions of labour unions, which in spite of all economic lawd tend to regulate the conditions of labour and wages.”*²²

Han skriver videre at massens era kan bety slutten på den vestlige sivilasjon, da den vil føre samfunnet tilbake til et primitive kommunistisk samfunn. Massen har aldri kunnet bygge et samfunn opp, men er kun ødeleggende. Det er aristokratiet som har bygd og ledet sivilisasjoner, massen eller barbarerene, har ikke denne egenskap.

For Le Bon er massen er en umålbar størrelse som ikke trenger å være fysisk, men som i aller høyeste grad er psykologisk. Det vil si, massen trenger ikke være samlet på et sted for å utgjøre en såkalt masse. Hvis en gruppe mennsker som tilfeldig eller ei befinner seg på samme sted vil det ikke si de utgjør en masse. Man kan kalle det en masse når enkeltindividets egen personlighet opphører og alle er på vei i samme retning. *“The*

²⁰ T.B. Eriksens forord i E. Canettis, *Masse og Makt*, 2005, s. XVII.

²¹ G. Le Bon, *The Crowd: A study of the Popular Mind*, ny utg. 2008.

²² G. Le Bon, *The Crowd: A study of the Popular Mind*, ny utg. 2008, s. 9.

*individualities in the crowd who might possess a personality sufficiently strong to resist the suggestion are too few in number to struggle against the current. Moreover, by the mere fact that he forms part of an organised crowd, a man descends several rungs in the ladder of civilisation. Isolated, he may be a cultivated individual; in a crowd, he is a barbarian – that is, a creature acting by instinct.*²³

Massen skal slås ned på fordi den utgjør en trussel mot den overlegne civilisatoriske rase. Kort fortalt ser han på massen som en psykologisk entitet som handler annerledes enn hva de ellers ville ha gjort, dvs når de er utenfor massen psykologiske grep. Til tross for at hans negative syn, så innrømmer Le Bon også at massen til en viss grad kan ha en positiv effekt, eller være heroisk, men at den for alltid vil være irrasjonell.²⁴

3.3 Elias Canetti.

Den andre epoke i massediskursen fremtrer som mer positivt innstilt til massen. Det er med full bevissthet mennesket overgir seg til massen, og massen fremstilles som mer rasjonell. Til tross for at massen til tider kan benytte seg av vold og ødeleggelse blir den sett på som rasjonell, da den er en reaksjon på normer og logikker er satt på spill. Det er et ønske om mer likhet og frihet som drar massen.²⁵

Elias Canetti så, til forskjell fra Le Bon, på massen som en fysisk entitet.

Han starter sin bok med å forklare berøringsangsten han mener hvert menneske har. Den største frykt menneske har er å bli berørt av noe ukjent. Der er derfor vi beklager hvis vi ved en feil vil berøre et annet menneske på for eksempel offentlig transport. Da ligger det en forventning om å få en unskyldning. Det er kun når menneske trer inn i massen at denne angsten opphører. Da vil det ikke være ukjent lenger. På en måte kan Canetti minne om Le Bon, når han sier at i massen vil ikke kjønn, rase eller klasse bety noe, alle er like. Le Bon, som beskrevet tidligere, mener jo også at når mennesket blir en del av massen vil den dele personlighet med de andre i massen, dens tidligere

²³ G. Le Bon, *The Crowd: A study of the Popular Mind*, ny utg. 2008, s. 17.

²⁴ C. Borch, *The Exclusion of the Crowd: The Destiny of a sociological figure of the irrational*, 2006, s. 5.

²⁵ E. Canetti, *Masse og Makt*, 2005.

personlighet vil opphøre.

Men for Canetti er det behov for den tette fysiske masse for å oppnå denne angstfrie tilstand, hvor man også er tett i sjelelig forstand. Når man overgir seg til massen opplever man denne tetthet. Det at man overgir seg betyr en aktiv handling, man lar seg rive med og føres. "Alle som stuer seg sammen med en, er ens likemenn. Man har en bevissthet om dem på samme måte som man har bevissthet om seg selv. Alt foregår liksom *inne i en eneste kropp*."²⁶

Et viktig trekk ved massen Canetti beskriver er at den har et sterkt ønske om å hele tiden vokse og bli større. Massen er av natur en åpen masse alle kan ta del i, da den aldri kan bli for stor. Den vil hele tiden frykte sin oppløsning derfor er åpenheten den mulighet den har. Som åpen kan massen like lett opphøre som den oppstår, dens mulighet til å vokse er også dens store fare.

Men det finnes også en lukket masse, som ikke slipper alle til. Dermed vil den ikke ha mulighet for å vokse, men slipper dermed faren for å opphøre. "Inngangen til rommet er begrenset hva antallet angår, man kan ikke komme inn på en hvilken som helst måte. Grensen blir respektert. Den kan bestå av stein, eller av en fast mur. Når rommet er tilstrekkelig fullt, blir ingen lenger sluppet inn."²⁷ Han kaller den type masse, massekrystaller.

Et annet viktig aspekt Canetti skriver om er utladningen. Dette blir sett på som det viktigste som skjer i masse, for det er først da den blir virkelig. Dette skjer når berøringsangsten opphører og alle blir like. Mennesket blir befridd fra avstanden den kan føle fra andre. Utenfor kan vi frastøte de som er forskjellige, men i den tette masse, vil ikke ulikheten synes. Men ulikhetene vil igjen komme til syne og føre til en berøringsangst i det massen opphører, dermed er den kun der for en periode.

Når utladningen har skjedd og massen er et faktum har den et behov for å ødelegge. Den ødelegger alt den kommer over, men gjerne ting som lager lyd, for eksempel speil og glass. Når husene blir ødelagt er det et bilde på at barriene menneskene har hatt rundt

²⁶ E. Canetti, *Masse og Makt*, 2005, s. 4.

²⁷ E. Canetti, *Masse og Makt*, 2005, s. 5.

seg er blitt brutt ned, siden de er like i massen. Ilden er noe av det mest virkningsfulle, fordi den ødelegger for alltid.

For massen er det en konstant følelse av å bli forfulgt, dette må ses i sammenheng i at den hele tiden tilstreber seg til å bli større. Dermed vil en trussel om opphørelse, både utenfra og innenfra, oppleves som en forfølgelse.

For å bekjempe en mulig opphørelse vil massen hele tiden strebe seg etter et mål skriver Canetti. Den må alltid ha en retning å jobbe mot.

3.4 Peter Sloterdijk.

Den tredje og siste fase oppstår på 90 tallet. Da har massemediene for fullt entret menneskets liv og definerer hvordan sosialiseringsprosessen foregår. Det oppstår en forståelse av massen som oppegående og intellektuelt.²⁸ Baudrillard skriver for eksempel om den stille masse som i sin fraværelse som politiske aktivister viser en slags motstand i sin inaktivitet. Det at massen foretrekker sofaen for gaten kan være et tegn på en aktiv motstand, en stille protest.²⁹

I krass motsetning mener Peter Sloterdijk at massen er en ubrukelig og lat entitet som kun sitter hjemme foran TVen og venter på å bli underholdt.³⁰ Han får sin masseforståelse fra Canetti, og bruker dermed hele det 1.kapittel av *Masseforakt* på å opprisse Canettis massebegrep. Sloterdijk mener at massen Canetti beskrev var riktig for den tiden, men at vi nå er inne i en ny epoke, hvor massen ikke lenger er aktiv og fysisk i så måte. I dag kan vi omformulere Canettis teori om svarthet av mennekser, oppløp, utladning og det å bli revet med av flokken, til å undersøke enkeltmenneskenes deltakelse i massemediaprogrammer.³¹ Jeg vil referere til 2 termer som ikke kommer direkte fra Sloterdijk men fra forordet til den danske versjon av *Masse og Foragt*³²

²⁸ P. Levi, *Collective Intelligence: Mankind's Emerging World in Cyberspace*, 1997.

²⁹ J. Baudrillard, *I Skyggen av de Tause Majoriteter*, 1991.

³⁰ P. Sloterdijk, *Masseforakt*, 2005.

³¹ P. Sloterdijk, *Masseforakt*, 2005.

³² P. Sloterdijk, *Masse og Foragt: Essay om Kulturkampe i det Moderne Samfund*, 2002.

skrevet av Steen Nepper Larsen; varm og kald masse. Disse termene vil jeg bruke fordi jeg mener det godt illustrerer Sloterdijks syn på massen han beskriver.

Den varme masse likner den massen Canetti beskriver. Det er en masse som kan ses som et offer av forskjellige ideologiers forsøk på samfunnsomveltninger. Den varme masse er aktiv og handlende. Som er ute etter å skape forandringer. Han henviser til Nurnberg plassen og Hitlers store fanskare. Hans referering til Hitler viser at Sloterdijk ikke mener at samfunnsendringen massen fører til alltid er en positiv endring.

Den kalde massen er Sloterdijks beskrivelse av den postmoderne masse, den massen vi finner i dag. Massen i dag er ikke som massen før, for nå samles ikke massen.

Deltakelsen i massen kommer til uttrykk i massemedienes programmer, ikke lenger i gatene. Han skriver;

“Man er nå en masse uten å se de andre. Følgen av dette er at de nåværende, eller hvis man vil, de postmoderne samfunn ikke lenger primært orienterer seg ut fra kroppserfaringer av seg selv, men bare iakttar seg selv gjennom massemediale symboler, gjennom diskurser, moter, programmer og prominenser. Dette er grunnlaget for vår epokes masseindividualisme.”³³ Sloterdijk er skeptisk til kulturindustrien og massemediet. Han mener at masseoppløpene er blitt erstattet av mediens massehysteri.³⁴

Den postmoderne masse er i fare for å miste sin politiske potens. Fordi massen ikke lenger møtes, har de misstet troen på at de kan utgjøre en politisk maktfaktor. Istedenfor å søke utladningen, skyr den nye massen kroppsligheten. Det forsøkes å skapes en horisontal utligning, hvor alle er like og det ikke finnes en herre eller et geni. Samtidig så lar de seg føre av kjendiser.

“For å produsere tilhengere som er tilstrekkelig bedøvet, forbinder identifikasjonsmekanismen seg således med den massekulturelt innøvde tilskuerregresjonen. Kontinuiteten mellom førerkulturen til utladningsmassene i første halvpart av vårt århundre, og stjerne-kulturen til underholdningsmassene i den annen, er funksjonelt sett basert på horisontal resonans av denne typen. Hemmeligheten til

³³ P. Sloterdijk, *Masseforakt*, 2005, s. 33-34.

³⁴ E. Tjønneland, innledning til *Masseforakt*, 2005.s. 21.

Føreren den gang og til dagens stjerner, består i at de nettopp til forveksling likner sine mest ureflekterte beundrere, en tanke tilhengerne knapt våger å tenke.³⁵

4.1. Diskursteori.

Den vitenskapelig metode jeg har valgt for å besvare denne problemstillingen er diskursanalysen. Materialet jeg har valgt å analysere vil være artikler i britisk media i perioden 6 til 10 august 2011, da opptøyene pågikk. Materialet er valgt på bakgrunn av at jeg ønsker å se hvordan media omtalte opptøyene uten å ha snakket med de som deltok. Utgangspunktet for diskursanalyse og dermed oppgaven er tanken om at samfunn og diskurs påvirker hverandre gjensidig. "På den ene siden vil alle språklige og sosiale handlinger være påvirket av den sosiale sammenhengen de blir til i. På den andre siden bidrar tekster og sosiale praksiser til å opprettholde og skape ulike former for relasjoner, kunnskap og viten om verden."³⁶ Diskursen definerer individets virkelighetsoppfatning ved å fremstille virkeligheten på en bestemt måte og ved å utelukke andre fremstillinger av det sosiale.

Språk gir mening til sosiale praksiser og på denne måte er språket styrende for hvordan vi tenker og handler. Dermed er diskurs et uttrykk for makt.³⁷

4.2. Hva er en diskurs?

I denne oppgaven er jeg ikke ute etter en enestående definisjon av diskurs som begrep, men kort og godt så kommer diskurs fra det franske ordet discours, og betyr tale.

Dermed handler diskurs om språk. Jeg vil ta utgangspunkt i Foucaults forfatterskap i denne oppgaven. Dette er fordi Foucault er den teoretikeren som står mest sentralt og

³⁵ P. Sloterdijk, *Masseforakt*, 2005, s. 39 – 40.

³⁶ T. R. Hitching, A.B. Nilsen, A. Veum, *Diskursanalyse i praksis. Metode og analyse*, 2011, s. 11.

³⁷ I. B. Neuman, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002.

som de fleste nok forbinder med med diskursanalysen. Og jeg mener og håper at jeg med hans teori vil kunne utforske den britiske medias diskurs på en måte som vil avsløre en maktfordeling i det britiske samfunn. I arkeologien til Foucault er det en hel serie med diskursdefinisjoner, blandt annet skriver han at diskurs er "a process reflecting a distribution of knowledge, authority, and social relationships, which propels those enrolled in it."³⁸

Iver Neumann sier det slik i sin bok *Mening, Materialitet, Makt: En innføring i diskursanalyse*:

"En diskurs er et system for frembringelse av et sett utsagn og praksiser som, ved å innskrive seg i institusjoner og fremstå som mer eller mindre normale, er virkelighetskonstituerende for sine bærere og har en viss grad av regularitet i et sett sosiale relasjoner."³⁹

Diskursen er et ledd i en analyse av hvordan det språklige synes å virke bestemmende for det umiddelbart ikke-språklige. Man beskjeftiger seg med allerede brukte språklige ytringer i det man setter de i en relasjon til hverandre til det blir mulig å gjenkjenne et mønster. Dette beskriver Foucault som diskursive formasjoner. En diskursiv formasjon er en regularitet av en samling ytringer. Og det er denne regulariteten som til slutt gjør ytringene til en sannhet, uavhengig om sannheten faktisk er sannheten.

Diskursteori trekker på strukturalisk og poststrukturalistisk språkfilisofi som mener at språk alltid er vår tilgang til verden. "Strukturalistene går utifra et skille mellom den manifeste overflate og den latente struktur. Strukturalistisk analyse består i å rekonstruere den skjulte og latente struktur utifra logiske brister på det manifeste nivå."⁴⁰ Dermed prøver strukturalistene å finne ut hvordan den usynlige tekst styrer den synlige tekst. Oppmerksomheten må være der hvor den synlige tekst brister på logikken. Da vil man kunne undersøke den underliggende og styrende struktur. Men poststrukturalistene avviser at det finnes en slik struktur. Foucault mener at diskurs ikke

³⁸ I. B. Neuman, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002.

³⁹ I. B. Neuman, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s. 18.

⁴⁰ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999, s.30.

skal reduseres til noe annet. Hans utgangspunkt for analyse er utsagn, og hvordan de blir til.

Foucaults ønske og interesse var å finne ut av hvordan de selvfølgeligheter som finnes i vårt samfunn, har oppstått. Diskursanalysens hovedpoeng er å "analysere mening som en del av det generelt sosiale der mening dannes. Man ser først og fremst på sproget, for mens andre sosiale praksiser (fengselsvesenet, media, skolevesenet, familien) produserer mening som et biprodukt, er sprogets oppgave *primært* å skape mening."⁴¹ Poststrukturalistene mener at de som produserer tekst ikke har mulighet til å stille seg utenfor det de skriver, dermed være objektive. Alle skriver i en viss tid og fra et bestemt ståsted som gjør det umulig å være nøytral. Det er knyttet en eksklusjonsprosedyre til enhver utvikling av diskurs, hvor det blir valgt ut hvem som skal få uttale seg og hvilke tema som skal omtales, og dermed hvem som ikke skal få uttale seg og hvilke tema som ikke skal bli tatt opp. I *Diskursen Orden* skriver Foucault om de tre eksklusjonsprosedyrer; forbudet, oppdeling og forkastelse, og viljen til sannhet. Gjennom disse prosedyrene tar diskursen form. Det handler om hvem som får lov til å snakke og hvilke stemmer som blir utelatt. Det er gjennom disse prosedyrer jeg vil forsøke, i min analyse, å påpeke hvordan diskursen om opptøyene oppsto. Og dermed hvilke konsekvenser dette har.⁴² Foucault skriver: "Jeg antar at diskursproduksjonen i ethvert samfunn på én og samme tid blir kontrollert, sortert, organisert og fordelt ved hjelp av en mengde prosedyrer som har som funksjon å avverge dens krefter og farer, beherske dens karakter av å være en tilfeldig begivenhet og omgå dens tunge og skremmende materialitet."⁴³

Forbudet som ekskluderingsmekanisme handler om hvem som får lov til å tale. Ulike grupper i samfunnet har ulik mulighet til å bli hørt. I *Galskapens Historie* skriver Foucault at "ved slutten av middelalderen forsvant spedalskheten fra den vestlige verden."⁴⁴ Deretter risser han opp historien for enden på spedalskhet. Grunnen til forsvinningsnummeret var fullstendig isolasjon av de spedalske. Da de spedalske ble isolert og til sist utryddet ble også deres stemme tiet.

⁴¹ I. B. Neuman, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s.38.

⁴² M. Foucault, *Diskursens Orden*, 1970.

⁴³ M. Foucault, *Diskursens Orden*, 1970, s.9.

⁴⁴ M. Foucault, *Galskapens Historie*, 1961, s. 9.

Diskursen kan ofte virke tilfeldig men den avdekker fort forbindelsen med makten. Min tese er at de som deltok i opptøyene ikke har samme talerett som andre grupper i det britiske samfunn. Ekskluderingsmekanismen som handler om oppdeling og forkastelse ser jeg som oppdelingen av samfunnet, og produksjonen av avvikere i samfunnet. Andersen skriver at stempling av grupper som syke, unormale og/eller ufornuftige gir andre grupper rett til å dømme disse til behandling, i for eksempel fengsel eller psykiatrisk behandling, og utelukke de fra samfunnet, og dermed utelukker de fra å bli hørt.⁴⁵ "Helt siden den dypeste middelalder har den gale vært den som førte en diskurs som ikke kunne sirkulere som andres diskurser: Av og til holdes hans tale for å være død og maktesløs, den er verken sann eller betydningsfull, den kan ikke anses som troverdig i retten, den kan ikke godkjenne et dokument eller en kontrakt, ja den kan ikke engang muliggjøre transsubstansiasjon ved messeofferet og gjøre brød til kjød."⁴⁶ Den tredje form for ekskluderingsmekanisme er viljen til sannhet. Når det settes et skille mellom rett og galt utelukkes andre sannhetsforståelser, dermed vil dette styrke de andre ekskluderingsmekanismer ved å ikke tillate en annen sannhet.⁴⁷

Sannheten må forstås som et system av prosedyrer for produksjonen, reguleringen, distribueringen, sirkuleringen og operasjonaliseringen av utsagn. Sannheten er heftet i en sirkulær relasjon med maktsystemer som reproducerer det, et slags sannhetsregime.⁴⁸ For Foucault var det mest interessant med sannheten, ikke hva som var veien til sannhet, men hva som var sannhetens historie. I vestens historie finnes en form for sannhet. Det er en sannhet som ikke alltid viser seg, som har sine øyeblikk, foretrukne steder og egne bærere og mellommenn. I sin historiske undersøkelse av tankesystemene går han utifra forestillingen om sannhet som begivenhet. Den demonstrative sannhet har blitt så allstedestående at den skygger for den eldre sannhet. Men det er Foucaults påstand at den demonstrative sannhet forblir en bestemt og begrenset sannhetsmodus som er utviklet fra den tidligere. I en forelesningsrekke Foucault holdt på Berkley undersøkte han begrepet parrhesia. Parrhesia er gresk og betyr *å si alt*. I disse

⁴⁵ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999.

⁴⁶ M. Foucault, *Diskursens Orden*, 1970, s. 10.

⁴⁷ M. Foucault, *Diskursens Orden*, 1970.

⁴⁸ A.D. Davidson, *Foucault – A critical reader*, 1986.

forelesninger sa han at han kunne se at allerede i den antikke filosofi er tenkerne oppmerksomme på at sannheten er noe som tilhører en bestemt sammenheng i en viss tid. Sannheten har en farlig karakter, både som uproblematiserende sannhetsforståelse som tjener de mektige, men også som en trussel mot det gjeldende maktforhold.⁴⁹

I sin forelesninger fra 1970 risser Foucault opp den historiske utvikling av diskurssamfunnet. Han gjør oppmerksom på den sosiale tilegnelse av diskursene som vi finner i for eksempel utdanning i dagens samfunn. Utdanning er i prinsippet fritt for alle å delta i og benytte seg av for å ta del i en diskurstype. "Men vi vet utmerket godt at den i sin fordeling, i det den tillater og forhindrer, følger de linjene som markeres av avstandsformer, motsetninger og sosiale kamper. Hele utdanningssystemet er en politisk måte å opprettholde eller modifisere tilegnelsen av diskursene på, med de vitensformer og maktformer de bringer meg seg."⁵⁰

Hvis man ønsker, ifølge Foucault, å utfordre diskursen må man problematisere vår vilje til sannhet, gjenopprette diskursens begivenhetskarakter og oppheve signifikantens herredømme.

4.3. Foucaults forfatterskap.

Fordi Foucault ikke ønsket å skape en skole utifra sitt forfatterskap er hans tekster svært usystematiske, derfor har man vanskelig for å finne en sammenhengende diskursteori, skriver Andersen.⁵¹

Andersen skriver også at Foucaults arbeid med diskurs har endret seg iløpet av hans forfatterskap.

Galskapens Historie, Histoire de la folie à l'age classique, var en studie i den diskursive grense mellom fornuft og galskap. Tesen er at de fornuftige behøver en definisjon på galskapen for å selv å kunne kjenne seg som fornuftige. Det er som om det ene ikke eksisterer uten det andre, termene er avhengige av hverandre for å bety noe. Det fornuftige mennesket må derfor kunne ekskludere det uforntutige i seg selv. Det skjer

⁴⁹ S. Raffnsøe, M.Gudmand-Høyer, M. Thaining, *Foucault*, 2009.

⁵⁰ M. Foucault, *Diskursens Orden*, 1970, s. 25.

⁵¹ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999.

en eksklusjon av det ufornuftige, galskapen, i samfunnet. Dermed risser han opp galskapens diskursive historie. Åkerstrøm siterer Vincent Descombes: "Foucault ønsker altså å bevege seg til grensen av det vi kan gjenkjende som vår historie. Innenfor denne historien, som er vår, hersker det som i enhver historie en identitet: en felles kultur gjør det mulig for et stort antall mennesker å si 'vi'. Det, som nå skal bevises er at denne identitet dannes ved hjelp av en rekke utelukkelse."⁵²

I *Sinnsykdom og Psykologi, Maladie Mentale et psychologie*, studerte han hvordan man snakket om sykdom i psykologien. Altså hvordan sykdom utvikles gjennom diskursive figurer. Han stiller flere spørsmål, blandt annet, hvordan man psykologen iaktar sine pasienter og hvordan det i samfunnet har utviklet seg en norm hvor den psykisk syke er naturlig utelukket fra resten av samfunnet. Foucault ønsket å studere hvordan psykologenes analyser som produserer avvikere er en projeksjon av visse kulturelle og diskursive temaer. Han konkluderer med at psykologien aldri vil få "svaret" på galskapen da psykologien selv er et produkt av galskpen. "Psykologien ble kun mulig i vår verden, etter at galskapen først og fremst var kommet under kontroll og allerede utelukket av dramaet."⁵³

I 1966 ble *Ordene og Tingene – en arkeologi over humanvitenskapene, Le mots et les choses. Une archeologie de sciences humaines*, utgitt. Den bidro til at strukturalismen ble et fenomen man måtte ta stilling til, både innenfor human – og samfunnsvitenskapen og filosofien.⁵⁴

Boken undersøker språkets historie og utvikling fra middelalderen til i dag, og gjør rede for rollen den har spilt gjennom historien. "Med det strukturelle oppbrudd innenfor humanvitenskapene begynner språket å innta den rolle som mennesket besitter i moderniteten."⁵⁵ Språket blir det sentrale analyseobjekt. Det fører til at alt virker til å ha en språklig karakter. I strukturalismen beskrives språket som noe som er i menneskets bevissthet. Mennesket igjen, defineres av kulturelt og historisk produserte logikker og strukturer.

⁵² V. Descombes i Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999, s. 34.

⁵³ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999, s.36.

⁵⁴ S. Raffnsøe, M.Gudmand-Høyer, M. Thaining, *Foucault*, 2009.

⁵⁵ S. Raffnsøe, M.Gudmand-Høyer, M. Thaining, *Foucault*, 2009, s. 176.

I *Ordene og Tingene*, søker han å få strukturalismen på avstand ved å gjøre strukturalismen til gjenstand for en diskursanalyse.

Fengslets historie og den moderne strafferett er Foucaults analysepunkt i *Overvåkning og straff, Surveiller et punir*. Utgangspunktet var et opprør i franske fengsler på starten av 70 tallet hvor Foucault ønsket å problematisere ikke bare fangenes dårlige handling i fengslet men også utenfor murene. Han undersøker hvordan en "normaliseringsmakt, disiplinering og overvåkning dannes i sammenheng med fengslets oppkomst men senere bredes ut og generaliseres i samfunnet."⁵⁶ Han så at det på 1800 tallet skjedde en forandring i straffemetoden. Fra å ha vært en offentlig affære begynner man å stenge fangene inne og skjuler dem fra samfunnet. Det blir en form for dresseringsprosess av avvikere.

Andersen mener at det i Foucaults verker utvikles og vises to analysestrategier: vitensarkeologien og genealogien⁵⁷, selv mener jeg at det er kun vitensarkeologien som gjør seg gjeldende i denne oppgaven derfor vil jeg ikke beskrive genealogien.

4.3.1. Vitensarkeologien.

Det er i vitensarkeologien Foucault forsøker å avdekke arkivet. "I en samtale fra 1978 fremhever Foucault at betegnelsen arkeologi henviser til den form for utforskning som søker å utgrave de diskursive begivenheter som om de var registrert i et arkiv."⁵⁸ Ved arkivet mener Foucault mengden av ting som har blitt/blir sagt i en kultur. Det dreier seg om hele denne verbale masse som mennesket har dannet.

Hvis man legger sammen de enkelte diskursive formasjonene, vil et tverrgående mønster vise seg, som binder de sammen på et overordnet nivå. Det systemet som setter de i forhold til hverandre betegner Foucault arkivet. Med denne betegnelse sikter han til et overordnet arkivsystem som etter forskjellige retningslinjer ordner en rekke dokumenter i forhold til hverandre. Arkivet viser en systematik som gjør seg gjeldende

⁵⁶ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999, s. 39.

⁵⁷ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999.

⁵⁸ S. Raffnsøe, M.Gudmand-Høyer, M. Thaining, *Foucault*, 2009, s.186.

på det mest generelle og overordnede nivå.⁵⁹ Foucault skriver: "bortenfor tittelen, de første linjene og det avsluttende punktumet, bortenfor bokens indre sammensetning og formen som gjør den autonom, er den fanget i et system av henvisninger til andre bøker, andre tekster, andre setninger: Den er en knute i et nettverk."⁶⁰

Det er tre begrep som utgjør et utgangspunkt for en diskursanalyse. Utsagnet som er diskursens atom, diskursen som er kroppen til utsagnet. Regulariteten i utspreidningen av utsagn er diskursformasjonen. Det er en diskursformasjon når man kan beskrive en regularitet av utsagn. Diskursanalyse er ikke en analyse av tekster, det er utsagnet som er diskursanalysens gjenstand. "Tekstens enhet er altfor uavgrenselig til å kunne danne utgangspunkt for en diskursanalyse. Bøker fyller nok et bestemt mål og har bestemt økonomisk verdi, men de er ikke selvstendige diskursive enheter."⁶¹ "Det dreier seg om å gripe utsagnet i dets begivenhets smalhet og særegenhet; å bestemme vilkårene for dets eksistens, å fastsette dets grenser så nøyaktig som mulig, å etablere dets korrelasjon til andre utsagn som det kan settes i sammenheng med, å vise hvilke andre former for utsagn som det utelukker."⁶²

Et utsagn får fenomener til å eksistere. Gjennom tale vil altså utsagn få frem en eksistens. Et utsagn består av: diskursobjekter, som det referes til, et subjekt, et begrepsnettverk og strategi. Som Andersen skriver: "Verden blir så å si til gjennom utsagnet som begivenhet."⁶³

For å kunne utforske diskursformasjonen må man dykke langt ned i arkivet. Man må lese alt, dermed skal man ha hele arkivet for den gitte perioden. Arkeologi er viten om det spesifikke arkiv. Når man har funnet arkivet ser man etter diskursformasjoner.

4.4. Diskurs og makt.

I og med at jeg i denne oppgaven ønsker å undersøke hvordan medias diskurs bidrar til en reproduksjon av maktforholdet i det britiske samfunn vil jeg i dette avsnitt diskutere

⁵⁹ S. Raffnsøe, M.Gudmand-Høyer, M. Thaining, *Foucault*, 2009.

⁶⁰ M. Foucault, *Vitensarkeologien - De diskursive regelmessighetene*, 1969, s. 28.

⁶¹ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999, s. 42.

⁶² M. Foucault, M. Foucault, *Vitensarkeologien - De diskursive regelmessighetene*, 1969, s. 34.

⁶³ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999, s. 47.

diskursanalysen og makt. Makten finnes overalt i det sosiale, og viser seg igjen og igjen i diskursproduksjon.

Andersen skriver; "Makten er allstedevarende som produktiv faktor. Makten finnes i vår omgang med tingene, for så vidt som de objekter vi forholder oss til, alltid er diskursobjekter produsert av og i diskursene. Makten er i vårt forhold til oss selv, for så vidt er også vårt selvforhold et maktprodukt."⁶⁴

Det er gjennom diskurs alt får sin mening og diskursanalysen er opptatt av hvorfor og hvordan ting fremtrer som de gjør, hvilken makt som ligger bak diskursproduksjonen. Neumann viser i sin bok hvordan man tradisjonelt har sett på makt som forholdet, A påvirker B. Her refereres det til Steven Lukes' *Power: A Radical View* fra 1974. A påvirker B på en måte som er motstridende Bs interesser. Det er tre forskjellige dimensjoner hvor dette kan analyseres. Den endimensjonale er som sagt den hvor A påvirker B til å gjøre noe B ellers ikke ville gjort. I den todimensjonale føyes en organisatorisk dimensjon til. Her vil As maktutøvelse overfor B være forenklet fordi organisasjonen er tilrettelagt for A sine handlinger. De tredimensjonale aspekt kommer inn hvis man ser på maktforholdet å være normalisert.

Her ser man for seg et scenario hvor B lar seg styre fordi B ikke vet bedre eller ønsker at ting var annerledes.

Men Foucault stiller seg kritisk til dette synet fordi Lukes hele tiden antar at A er et handlende subjekt. "Foucaults maktbegrep styrer unna en handlende A og tar snarere utgangspunkt i hvorledes tingenes orden fremstår som *normal*, og derfor i alle fall i noen grad uproblematisert *både* for A og B."⁶⁵ Mens Luke kun fokuserer på at B ikke har oversikt over den strukturelle bias, mener Foucault at heller ikke A er klar over dette. Foucault tar utgangspunkt i hvordan tingenes tilstand fremgår som normale, en tilstand både A og B er underlagt. Makten er allerede utøvende innenfor diskursen. Med det fire-dimensjonale maktperspektiv vil Foucault vise hvordan den usynlige makten gjenskapes i tale og handling.⁶⁶ Det at noe tas for gitt antyder et usynlig maktforhold. Dermed kan man utifra dette lese at Foucaults maktbegrep antar at, for eksempel, relasjonen journalist, A, og massen som oppstår i opptøyene, B, innebærer et usynlig maktforhold. Forholdet mellom A og B er blitt normalisert i det A sin diskurs

⁶⁴ N. Å. Andersen, *Diskursive analysestrategier*, 1999, s. 32.

⁶⁵ I. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s.168.

⁶⁶ Schaaning i M. Foucault, *Seksualitetens Historie 1 – Viljen til viten*, Exil, 1995.

ikke blir problematisert av verken A eller B. Makten er utøvende innenfor diskursen. Det at det faktisk handles og skrives gjør at makten oppstår eller opprettholdes. Det er ikke motivene som er det viktige, det viktige er at det skjer. Makt er ikke noe som tilhører personer eller grupper, derimot tilhører makten sosiale praksiser. Makten er det som former hvordan verden ser ut. Makten produserer det sosiale, dermed understreker makten det sosiale som kontingent.

4.5. Metodeproblematikken.

Neumann skriver at det innenfor diskursfeltet finnes en motvilje til å utvikle en metode. Dette mener han "kan spores tilbake til ønsket om å bryte ned skillet mellom metode og metodelære (metodologi) på den ene siden, og teori på den annen. De vil bryte ned hierarkiet mellom dem og stille til skue hvorledes enhver teori har metodiske implikasjoner."⁶⁷ Fordi man i diskursanalysen ikke kan finne et ståsted utenfor det sosiale, dvs at man som analytiker ikke kan stå utenfor det man skal analysere vil ikke den "vanlige" metode være realiserbar. Det er også verdt å nevne at man da ikke kan snakke om én diskursanalyse. Det må heller ses på som et paraplybegrep som favner mange forskjellige typer av analyser og metoder.⁶⁸

For Foucault er ikke diskursanalysen en teori som kan appliseres som metode. Som han skriver selv; "*L'archéologie du savoir* er ikke en metodebok. Jeg har ingen metode som jeg bruker på samme måte innefor forskjellige områder. [...] Også i den forstand er jeg slett ikke strukturalist ettersom strukturalistene [...] hadde som mål å definere en metode [...] for forskjellige områder."⁶⁹

"discourse in general and scientific discourse in particular, is so complex a reality that we not only can but should approach it at different levels and with different methods."⁷⁰

Mens andre samfunnsvitenskapelige metoder anser deler av verden som urproblematiserte, ser diskursanalysen på verden som noe som stadig er i forandring.

⁶⁷ I. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s.13.

⁶⁸ T. R. Hitching, A.B. Nilsen, A. Veum, *Diskursanalyse i praksis. Metode og analyse*, 2011.

⁶⁹ S. Raffnsøe, M.Gudmand-Høyer, M. Thaining, *Foucault*, 2009, s.181.

⁷⁰ I. B. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s.22.

Dermed er diskursanalysen mer opptatt av epistemologiske enn det ontologiske. Det vordende, epistemologien, innebærer hvorfor ting fremtrer som de gjør.⁷¹

4.6. Forskerrollen.

Som diskursanalytiker ønsker man å kaste lys over alternative diskurser, og dermed avsløre maktforholdet. Det utføres en slags motstand til det værende.

“Motstand må være noe som har sitt opphav og sin begrunnelse innen den generelle diskursen, ikke i noe som eksisterer utenfor den så som historiens gang, en religiøs ordne, en vitenskapelig sfære hinsides tid og rom eller lignende. Som nevnt [...] vil motstand mot diskursens hegemoniske representasjoner alltid være en mulighet, det være seg ved å bekrefte alternative representasjoner eller endog å smi nye, eller i en form av tilbakeholdelse av bekreftelse, for eksempel ved taushet og generell impassivitet.”⁷² En slags mot-makt kommer til syne som kan “gi oss et utsyn over slagsmarken som kanskje kan få de kjempende til å bevege seg i nye retninger og foreta nye trekk.”⁷³ Ettersom Schaaning bruker ordet kanskje er dette dermed ikke sikkert, men en mulighet for forskeren.

Men analytikeren er selv underlagt makten, og man skal være kritisk til sin egen rolle i diskursen. Når jeg har valgt visse tekster, har jeg da også utelukket andre. I en diskursanalyse er det ikke mulig for forskeren å gjøre objektive beskrivelser av data. Dette er fordi analytikeren selv er en del av den sosiale verden. Dermed er diskursanalyser mer til for å forstå enn å forklare.

“Analyseresultatene er et resultat av forskerens fortolkningsprosesser, og det er forskerens forståelse av mening i menneskeskapte prosesser som er sentral. Det dreier seg altså om en hermeneutisk sirkel, der man går fra helhetsforståelse til delforståelse og til en ny helhetsforståelse.”⁷⁴ Det er mer eller mindre umulig å gjennomføre en

⁷¹ I. B. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s.14.

⁷² I. B. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s.169.

⁷³ E. Schaaning, i M. Foucault, *Seksualitetens Historie 1 – Viljen til Viten*, 1995, s. 198.

⁷⁴ T. R. Hitching, A.B. Nilsen, A. Veum, *Diskursanalyse i praksis. Metode og analyse*, 2011, s.19.

nøytral analyse. Dette fordi den vil være gjennomsyret av forskerens egne verdier, i dette tilfellet vil det nok skinne gjennom mine verdier, syn på rett og galt, sant eller usant. Jeg var selv ikke tilstede i London 6 til 10 august, dermed er mine egne betraktninger om hendelsene i all hovedsak opparbeidet gjennom norsk og engelsk media. Men Hitching et al mener ikke at en diskursanalyse ikke kan bestrebe etter å oppnå en valid analyse. Validiteten oppnås ved at analyseprosedyren gjøres mest mulig eksplisitt, gjennomsiktig og sammenhengende.⁷⁵ Gjennom analysen vil jeg allikevel bestrebe en så nøytral posisjon som overhodet mulig, ved å gjøre meg selv oppmerksom på min plass i analysen, og reflektere over meg selv og mine tanker.

4.6. Valg av tekster.

Neumann drister seg i sin bok til å komme med en smørbrøddliste over hvordan man går til verks for å utføre en diskursanalyse, og med dette støtter analytikeren på visse problemer som vil bli beskrevet nedenfor.

Det første problemet er å velge hvilke tekster som skal leses og analyseres.

Diskursanalysen forholder seg til tekster, men med tekster menes det ikke kun det skrevne ord. Ifølge Neumann kan man for eksempel lese samfunnsprosesser som tekst.

“I diskursanalytiske prosjekter kan en rekke ulike objekter, artefakter og kommunikative prosesser inngå som data. Det kan være alt fra videoopptak, lydopptak (utført av forskeren eller deltakerne selv), intervjuer, samtaler, trykte tekster, digitale tekster, materielle objekter, rom, bilder og andre former for ikke-verbale samhandlingsformer. Kort sagt, alle former for meningsskapende kommunikative fenomener kan danne grunnlag for data.”⁷⁶

Men problemet er ofte hvilke tekster diskursanalytikeren skal lese. Mengden av material er ofte stor, dermed mener Neuman at det ofte er hensiktsmessig å starte med sekundærlitteraturen. I sekundærlitteraturen vil da gjerne de kanoniske tekster fremheve seg. Det som menes med kanoniske tekster er tekster som sekundærlitteraturen referer

⁷⁵ T. R. Hitching, A.B. Nilsen, A. Veum, *Diskursanalyse i praksis. Metode og analyse*, 2011.

⁷⁶ T. R. Hitching, A.B. Nilsen, A. Veum, *Diskursanalyse i praksis. Metode og analyse*, 2011, s.15.

til og som siteres fra. Neumann skriver, "Niels Åkerstrøm Andersen hevder at noen tekster vil peke seg ut som knute – eller forankringspunkter for diskursen. Disse tekstene kaller han *monumenter*."⁷⁷

Diskursanalytikerens burde være kritisk til monumentene og utvelge seg de tekstene som bærer diskursen. Neumann skriver at at hvis man i en analyse kun konsentrerer seg om tekstene som avstedkommer mest liv og røre, vil kun den dominante representasjon få en plass i analysen. Dermed vil ikke utfordrerne fanges opp. "Får man ikke fanget opp disse prosessene, blir analysen av hvor diskursens grenser går og hvorledes den domineres lett for grunn."⁷⁸

I utgangspunktet finnes ikke en direkte sekundærlitteratur i denne oppgaven, ettersom det er en analyse av nyhetsartikler. Men iløpet av kildesøkingen og skriveprosessen har jeg flere ganger klikket meg fra en artikkel til en annen når det har vært en henvisning i teksten til en tidligere artikkel. Dette har ført til at jeg har kommet over tekstene som synes å være utgangspunktet for en debatt eller en type ordbruk, og kan dermed sies å være primærlitteraturen. Men jeg kan ikke være helt sikker på at jeg har funnet den primære kilde, siden det ikke er like strnege referanseregler for en nyhetsartikkel. Det er for å unngå at man overser tekster og standpunkt at Foucault sier man skal lese og studere alt. Men i praksis er dette nærmest umulig, derfor vil det alltid være en fare for at relevant materiale ikke vil bli med i en analyse. Derfor mener Neumann at forfatteren av en diskursanalyse på et tidspunkt må si seg fornøyd med lesingen, på tross av at man ikke har lest det hele. Hva som skal leses er avhengig av hva som er målet med prosjektet.

4.7. Tekstanalyse som metode.

I oppgaven vil jeg bruke tekstanalyse som metode. Som tidligere nevnt vil jeg analysere avisartikler i britisk media fra dagene med opptøyer, 6 – 10 august 2011. Som Neumann skriver så er det nødvendig at en diskursanalytiker har en kulturell kompetanse for å

⁷⁷ I. B. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002,s.52.

⁷⁸ I. B. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002,s.53.

utføre en analyse. Dette er får å forstå de sosiale koder som ligger i teksten. Ettersom jeg var Political Science student i London i 3 år vil jeg si jeg har en god forståelse av det britiske samfunn og dets mediaverden. Hvilke typer mediehus som finnes og hvilken forankring de har politisk.

5.1. Metodeoverveielser.

Før jeg setter igang med å analysere vil jeg kort si noe om hvordan jeg har valgt ut tekstene som skal være utgangspunkt for min analyse.

Som nevnt tidligere har jeg valgt avisartikler fra nettavisene til britiske medier og avgrenset tidsrommet til 6 til 10 august 2011. Disse datoene markerer begynnelsen og slutten på den fysiske massen.

Grunnen til at jeg har valgt å kun se på artikler fra det tidsrommet er at jeg ønsker å analysere medias øyeblikkelige reaksjon på hendelsene. Mitt mål med oppgaven er å finne ut av hvordan journalister og politikere skapte en sannhet av det de så, uten å ha snakket med noen av de som tok del i massen. Konklusjonene som ble dratt som øyevitner. Artikler skrevet senere enn 10 august kan bære preg av en slags etterpåklokskap eller en annen type sannhet ved at journalister fikk massen i tale. For å begrense meg ytterligere har jeg kun valgt å se på skrevne kilder, altså ikke nyhetssendinger eller radio. Dette er for å begrense data, og fordi jeg mener den fremtredende diskursen er uavehengig av nyhetsmediet, dermed mener jeg at jeg i analysen ikke går glipp av en diskurs fordi det er lite avvik i nyhetsdiskursen i avisene, på radio eller TV.

Jeg har valgt å inkludere rene nyhetstekster skrevet av journalister, som en slags statusrapport fra gatene, samt uttalelser og intervjuer av politi, politikere og andre øyevitner. Dette gjør jeg vel vitende om at et intervjuobjekts meninger ikke er journalistens meninger, men at det stadig har en sannhetsskapende effekt fordi det får plass i en nyhetssak.

I søkeprosessen har jeg funnet en stor mengde data fra det gitte tidsrom, og det har vært utfordrende å skulle utvelge mine "monumenter."⁷⁹ Men artiklene jeg har valgt har vært en del av en større diskurs, og jeg mener at jeg som forfatter har valgt på bakgrunn av å få frem flest mulig stemmer, ikke for å fremme min egen hypotese. Metoden jeg brukte for å søke etter artiklene var å søke i databasen til avisene med søkeordet; *UK Riots*. Artiklene jeg valgte å analysere ble valgt ut på bakgrunn av at de markerte seg i overskriften, da jeg ikke hadde mulighet til å lese igjennom hele arkivet, måtte jeg selektere på bakgrunn av overskriften da den ga en føring i hvilken type diskurs artikkelen hadde. Da jeg hadde en mengde artikler refererte disse videre til tidligere artikler om temaet, som jeg igjen klikket meg videre til, og den neste artikkel kunne igjen referere fra en tidligere artikkel. Slik skapte jeg mitt arkiv.

Det britiske medialandskapet er som alle andre preget av aviser med politisk tilhørighet. Det er en viss type journalister som jobber i de forskjellige redaksjonene, derfor vil artiklene bære preg av dette. Blandt annet fant jeg at *The Guardian*, som er en åpen liberal og venstrevridd avis⁸⁰, og *BBC*, som selv ser seg selv som uavhengig politisk men som flere ganger er anklaget for å være venstrevridd, hadde flere artikler i perioden hvor de satt spørsmålsteget ved språkbruken i nyhetsartiklene om hendelsene.

Blandt annet kalte *BBC* massen utelukkende for protester, et mindre ladet og negativt ord, enn for eksempel "thug", som ble brukt av de fleste avishus.⁸¹ *The Guardian* hadde også en rekke artikler hvor de på ingen måte forsvarte massens handlinger, men heller på en måte prøvde å forstå ved å sette fokus på sosiale problemer i storbyene.⁸²

I utvelgelsen av artiklene jeg har analysert har jeg prøvd å velge jevnt fra alle de store avisene så jeg på best mulig måte kan vise hvordan diskursen utviklet seg.

Dermed har jeg valgt artikler fra:

⁷⁹ I. B. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002.

⁸⁰ Leder, *The Liberal Moment has Come*, 30.04.2010, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2010/apr/30/the-liberal-moment-has-come>

⁸¹ J. Halliday, *BBC reporting scrutinised after accusations of liberal bias*, <http://www.guardian.co.uk/media/2012/oct/10/bbc-review-liberal-bias>, 10.10.2012.

⁸² S. Milne, *Riots reflect society run on greed and looting*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/10/riots-reflect-society-run-greed-looting>, 10.08.2011.

The Guardian, The Daily Mirror, The Daily Telegraph, The BBC, The independent, The Daily Star, The Sun, The Daily Mail, Sky news.

Jeg vil nå gi en kortfattet presentasjon av mediene:

The Guardian: Som nevnt tidligere er Guardian en venstrevridd avis som politisk står mellom Liberal Democrats og Labour.⁸³ I stor grad en Londonavis, som har et opplag, per februar 2013, på 193 586.⁸⁴ Er eid av the Guardian Media Group som er kjent for en streng internkontroll, journalistisk frihet og uavhengighet.⁸⁵

The Daily Mirror: Har et opplag på 1 037 582, og er en trofast Labour avis. Eies av Trinity Mirror.⁸⁶

The Daily Telegraph: Har et opplag på 541 036 og er en gammel konservativ avis. Ble tidligere kalt The Torygraph. Eies av Telegraph Media Group.⁸⁷

The BBC: Er den nasjonale rikskringkasting, British Broadcasting Corporation. Skal i utgangspunktet være uavhengig men, som nevnt tidligere, har en tidvis venstrevridd journalistikk. Da den kun har nettutgave finnes ingen opplagstall tilgjengelig.

The Independent: Er en sentrumsavis som verken har vist støtte til Labour eller Conservatives. Har et opplag på 75 125. Eies av oligarken Alexander Yevgenievich Lebedev.⁸⁸

The Daily Star: Har ikke et soleklart politisk ståsted, men er til høyre for sentrum. Har et opplag på 535 709. Eies av Northern and Shell Media Publications.⁸⁹

The Sun: Er avisen med størst opplag i Storbritannia, som er på 2 281 990. Var tidligere en Toryavis, men siden 2000 har de vært mer pro Labour. Eies av New

⁸³ BBC.co.uk, *The Politics of UK Newspapers*, http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8282189.stm, 30.09.2009.

⁸⁴ Guardian.co.uk, *ABCs: National Daily Newspaper Circulation per February 2013*. <http://www.guardian.co.uk/media/table/2013/mar/08/abcs-national-newspapers>, 08.03.2013.

⁸⁵ Gmgplc.co.uk, Guardian Media Group, <http://www.gmgplc.co.uk/>.

⁸⁶ Trinitymirror.com, Forside, <http://www.trinitymirror.com/>.

⁸⁷ Telegraph.co.uk, *Careers at Telegraph Media Group About us* <http://www.telegraph.co.uk/sponsored/telegraphcareers/6905387/Careers-at-Telegraph-Media-Group-About-us.html>.

⁸⁸ Mediaweek.co.uk, *From Russia With Cash: Who is Alexander Lebedev*, <http://www.mediaweek.co.uk/news/987731/Russia-cash-Alexander-Lebedev/>, 25.03.2010.

⁸⁹ Northernandshell.co.uk, Forside, <http://www.northernandshell.co.uk/>.

International.⁹⁰

The Daily Mail: Har et opplag på 1 829 266, noe som gjør den til den nest største avisen i Storbritannia. Høyreorientert avis med konservative verdier. Tross dette støttet avisen Blairs New Labour prosjekt og var under Gordon Brown ikke utelukkende kritisk til hans politikk. Eies av Associated Newspapers.⁹¹

Sky News: Siden Sky news kun eksisterer som nettavis finnes ingen opplagstall. Det er heller ikke kjent om kanalen har et politisk ståsted. Eies av British Sky Broadcasting Company.⁹²

6.1. Diskursanalysen.

I artiklene som ble skrevet under opptøyene blir massen portrettert som en trussel mot det etablerte samfunnet og resten av befolkningen. Massen var alt det England ikke sto for og måtte derfor bekjempes. Handlingene de utførte var ikke basert på engelske verdier men et resultat av umoralsk ungdomskultur. David Cameron sa i en tale at oppskriften på å hindre at dette skjedde igjen var mer disiplin i skolen. Handlingene som ble utført handlet ikke om fattigdom og arbeidsløshet men om dårlige verdier og ungdom uten evne til å se forskjell på rett og galt.⁹³ Camerons respons må ses i sammenheng med at han leder en konservativ regjering. Det er ofte to fortellinger som utvikles når slike ting skjer. Den ene fortellingen fortelles av konservative; her er massen et resultat av dårlige normer og liten respekt for politiet og autoriteter, som Cameron la vekt på, problemer i bydeler hvor store deler er innvandrere og lav arbeidsdeltakelse. Den andre fortellingen utvikles av venstresiden som ser massen som et resultat av budsjettkutt, mindre penger til velferd, altså et produkt av sosioøkonomiske problemer. Som regel handler slike fortellinger om hvem som er i opposisjon og i

⁹⁰ Newsint.co.uk, Forside, <http://newsint.co.uk/>.

⁹¹ <http://www.dmg-media.co.uk/>

⁹² <http://www.sky.com/>

⁹³ A. Stratton, *David Cameron on riots: broken society is at the top of my political agenda*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/15/david-cameron-riots-broken-society>, 15.08.2011.

regjering, hva slags politisk agenda som ligger bak og hvilke utkom man ønsker av debatten.

Debatten i britisk media var, som nevnt mange ganger, i overvekt negativ.

For å kunne avdekke diskursformasjonene i britisk media må diskursen kartlegges. I diskursen preges utsagnene av begreper. Begrepene som går igjen er thugs, yobs, looting/looters, criminals and gangs. Begrepene criminals, kriminelle, og gangs, gjenger, trenger nok ikke videre forklaring. Begge ordene har klart negativ ladet betydning og gir en sterk indikasjon på hva som menes om den som omtales. Thugs og yobs er mer slanguttrykk som mulig trenger videre forklaring. En thug blir definert som en voldelige og kriminell ung mann.⁹⁴

Yobs blir definert som aggressiv og voldelige ung mann.⁹⁵ Looters eller to loote, betyr å plyndre ved å være aggressiv og voldelig, og å stjele i krigstid.⁹⁶ En endelig definisjon er ikke det viktigste i dette tilfellet, men det er viktig å forstå at disse begrepene er negativ ladet og fremstiller massen på en bestemt måte. I min søking i diskursen om massen var diskursen som beskriver hendelsene i en svært negativ tone overrepresentert. Men iløpet av dagene utviklet det seg en granskende diskurs. Det vil si en diskurs som ikke bare gransket massen og prøvde til en viss grad å sette seg inn i deres situasjon, men også en diskurs hvor media gransket seg selv og sin språkbruk. I analysen vil jeg i første omgang analysere den negative diskurs som var den mest fremtredende deretter gå videre å prøve å forstå den andre mer granskende diskursutviklingen.

6.2. Den øyeblikkelige respons.

Den 6 august kl 22.13 skrev The Guardian om protester i Tottenham. Med overskriften; *Tottenham in flames as protesters riot*⁹⁷, kom en av de første øyenvitneartiklene. I stedet for å fokusere så mye på hvorfor, ble det fokusert på hva som hadde skjedd. En

⁹⁴ Oxford dictionary, *Thugs*,

<http://oxforddictionaries.com/definition/english/thug?q=thugs>.

⁹⁵ Oxford dictionary, *Yob*, <http://oxforddictionaries.com/definition/english/yob?q=yob>.

⁹⁶ Oxford dictionary, *Loot*, <http://oxforddictionaries.com/definition/english/loot?q=loot>.

⁹⁷ Guardian.co.uk, Press Association, *Tottenham in flames as protesters riot*, <http://www.theguardian.com/world/2011/aug/06/police-cars-attacked-tottenham-mark-duggan>, 06.08.2011.

slik skildring kan selvfølgelig forklares ved at England synes å ha blitt tatt på sengen av hendelsene som først startet i bydelen Tottenham i Nord London.

“Earlier in the day members of a community where a young man was shot dead by police had took to the streets to demand "justice".

The 29-year-old, named locally as father-of-four Mark Duggan, died at the scene in Tottenham, north London, on Thursday.

About 120 people marched from the local Broadwater Farm area to Tottenham Police Station, forcing officers to close the High Road and put traffic diversions in place.

A Metropolitan Police spokesman said: "Missiles were thrown at them. One was set alight and one was pushed into the middle of the High Road."

Officers were being dispatched to disperse the crowd, he said.

He could not confirm that those responsible for the trouble were connected to the protest.”

A family friend of Mr Duggan, who gave her name only as Nikki, 53, said the man's friends and relatives had organised the protest because "something has to be done" and the marchers wanted "justice for the family."

Til forskjell fra senere avisartikler, bruker The Guardian her protesters.

Dette kan ha sammenheng med at det de så faktisk lignet en mer tradisjonell demonstrasjon. Massen marsjerte, for å bruke The Guardians ord, fra Broadwater Farm Area til Tottenham Politistasjon. Å marsjere er et ord som stammer fra militæret og brukes for å beskrive når et antall mennesker går på en ordentlig og oversiktlig måte. Dette er en stor kontrast til uroen og det uoversiktelige som skulle prege London og nyhetsoverskriftene de påfølgende dagene.

Til tross for dette finnes utsagn i teksten som gir et inntrykk av kaos i gatene i Tottenham. Allerede første dagen blir ordet loot brukt.

“A bus, a shop and two patrol cars have been set on fire in Tottenham. An estimated crowd of around 300 have gathered and there have been reports of looting and shop windows being smashed.”

Broadwater Farm var den 6 oktober 1985 lokasjonen for det som populært kalles Broadwater Farm Riots, hvor protester skjedde etter at en afrikanskkaribisk kvinne døde av hjerteproblemer mens politiet gjennomgikk hjemmet hennes. I artikkelen fra the guardian minnes disse hendelsene ved at artikkelen avsluttes slik;

"Local MP David Lammy has called for calm, saying the community was anxious over what had happened. A police officer, PC Keith Blakelock, was hacked to death in 1985 following a riot in Broadwater Farm from where the marchers set off this afternoon."

Dermed avslutter artikkelen med et utsagn hvor massen som viser seg for første gang kan ha en farlig karakter

Den 7 august var avisartiklene, på samme måte som fra dagen før, i stor grad en hendelsesrapport av det som hadde skjedd. Paul Lewis i The Guardian skrev med overskriften,

Tottenham Riot: sustained looting follows night of violence, følgende tekst;

"There were scenes of chaos in the early hours of Sunday morning as sustained looting spread from Tottenham to other nearby areas of Haringey. Earlier on Saturday night two police cars, a bus and several shops had been attacked and set ablaze as violence and looting erupted following a protest demanding "justice" over a fatal police shooting. Glass windows were smashed and the looters, mostly young men masking their faces, swarmed in. They emerged with handfuls of stolen goods. "I've got loads of G-Star," said one teenager, emerging from a clothes shop. Others came out clasping shopping bags stuffed with goods. Three teenagers ran down the street with suitcases filled with stolen clothes. Around ten young men stood outside a smouldering Carphone Warehouse, the windows smashed. The theft was casual and brazen, with looters peering into broken shop windows to see if items of value remained. There were shocking scenes in the suburban back-streets, where residential front-gardens were used to frantically sort and swap stolen goods."⁹⁸

⁹⁸ Guardian.co.uk, P. Lewis, *Tottenham riot: sustained looting following night of violence*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/07/tottenham-riot-looting-north-london>, 07.08.2011.

Diskursen som utviklet seg etter den første dagen var ekstremt negativ og ladet med begreper som skulle gjentas i det endeløse i dagene som fulgte. Til tross for at artikkelen fra 6 august er mye mildere i sin språkbruk var den kun som nettutgave og publisert lørdag kveld. Det er derfor lett å anta at de aller fleste først leste om hendelsen i Tottenham søndag morgen den 7 august. Da ble det skapt en sannhetsdiskurs gjennom en rekke utsagn.

Teksten inneholder flere utsagn som kan deles opp setning etter setning. Det første utsagnet er følgelig overskriften hvor ordene riot, looting og violence første gang markerer seg som definerende for massen. Overskriften skaper en sannhet om massen ved å terminere dens handlinger som opprør og ikke protester. Looting og violence brukes også i det første utsagnet, dermed gis det inntrykk av et slags krigslignende nabolag hvor folk voldelig tok for seg av varer i butikkene i området.

Situasjonen blir beskrevet som kaotisk, en skarp kontrast til et ellers velfungerende engelsk samfunn. Og kjente institusjoner som politiet og de distinkte røde londonbussene ble angrepet. Dermed får man en følelse av at det utvikles en diskurs om et slags angrep på samfunnet. Samme følelse får man når journalisten beskriver scener hvor "looters" brukte hagene til de som bodde i området til bytting av tyvgods. Hagene til uskyldige og gode Londonborgere.

Videre kommer journalisten med et utsagn som skal være en slags forklaring på hvorfor det skjer;

"as violence and looting erupted following a protest demanding "justice" over a fatal police shooting".

Det at han velger å sette *justice*, eller rettferdighet, i gåsetegn viser at han ikke kjøper eller godtar deres begrunnelse for å utføre disse handlingene. Han skriver videre at tyveriene virket tilfeldige og lite gjennomtenkte. Diskursen som blir utviklet den første dagen gir massen en tilfeldighet og ulegitimitet. Sannheten oppstår uten form for interaksjon mellom diskursutvikler og subjektet, massen.

Journalisten bruker uttrykket *Swarmed*, når han beskriver hvordan massen, i hovedsak tenåringer, tok seg inn i butikkene. Swarm, eller sverm, er et mye brukt uttrykk i

klassisk masseteori. Uttrykket kommer fra fuglesverm eller innsektssverm. I en sverm flyr dyrene i en slags formasjon, uten at det finnes en logikk på hvorfor.

Oxford dictionary har denne definisjonen:

*Swarming refers to bee-behaviour and the search for a new hive. More generally, swarming means to come together in a swarmer dense crowd; to collect, assemble, or congregate thickly and confusedly; to crowd, throng,; also, to go or move along in a crowd and to occur or exist in swarms or multitudes; to be densely crowded or congregated; to be very numerous.*⁹⁹

Man kan også snakke om menneskesverm. Man kan trekke en linje fra dette til Tardes teori om at mennesket imiterer hverandre fra boken, *Laws of imitation*, fra 1890.¹⁰⁰

Imitasjon er faktisk så stor del av samfunnet at det definerer måten mennesker lever på. Ifølge Tarde, imiterer individene i massen hverandre uten å tenke og reflektere over sine handlinger. Det er som om individet får et øyeblikk av galskap.

I en artikkel fra The Daily Mail får man en følelse av denne galskapen i det Seamark et al. åpner artikkelen med denne overskriften;

*"We ran for our lives as thugs ambushed bus: Chaos across capital as orgy of violence rages on."*¹⁰¹

Utsagnet portretterer en kaotisk situasjon hvor volden sprer seg over hele London, blandt annet blir busser angrepet som setter vanlige engelskmenn i fare.

"Sporadic rioting, looting and arson attacks broke out across the length and breadth of London yesterday as the orgy of violence which began in Tottenham at the weekend showed no sign of abating. From Hackney to Croydon, gangs of teenagers fought

⁹⁹ Oxford Dictionaries, *Swarm*,

http://oxforddictionaries.com/definition/english/swarm?q=swarming#swarm__9

¹⁰⁰ C. Borch, *The Politics of Crowds – An alternative history of sociology*, 2012.

¹⁰¹ Dailymail.co.uk, M.Seamark. et.al., *We ran for our lives as thugs ambushed bus: Chaos across capital as orgy of violence rages on*, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2023949/London-riots-2011-Hackney-Croydon-violence-shows-sign-abating.html>, 09.08.2011.

running battles with police, making roadblocks from burning cars and ransacking shops. In Notting Hill, West London, diners eating in the two Michelin star Ledbury restaurant were attacked and mugged at their tables as rioters swept through the area. Police in Birmingham also established an exclusion zone as large crowds gathered and shop windows were smashed. Masked rioters on BMX bicycles armed with batons attacked a crowded London bus during the evening rush-hour last night, chasing terrified commuters as they tried to escape. The thugs, some as young as eight, forced the driver to stop the double-decker by pelting it with champagne bottles stolen from a nearby Tesco. About 40 passengers – some carrying screaming toddlers – burst out of the exits and sprinted away.”

Ved å beskrive handlingen som en orgi av vold linker journalisten handlingen til en form for nytelse¹⁰². Dermed kan det leses ut av utsagnet at massen opplever en slags glede og nytelse av volden de utfører, noe som gir handlingene en upolitisk karakter. Diskursen beskriver scener hvor vanlige engelskmenn, som prøver å leve livene sine, i dette tilfellet ta bussen eller spise på restaurant, blir angrepet. Dermed utvikles en diskurs som vil gjenta seg i flere artikler hvor massens handlinger ses som et angrep på det sivile, “uskyldige”, samfunnet. London er en by hvor den demografiske forskjellen mellom øst og vest er veldig stor. I vest finnes de mest eksklusive adressene, mens øst er preget av sin fortid som arbeiderbydel, og huser de aller fleste innvandrere. Utsagnet som beskriver hvordan gjester ved en michelinrestaurant i vestlondon blir “angrepet”, skaper en skarp kontrast til massens hverdag, da deltakerne i massen for det meste er unge mennesker fra østlondon.

“London Riots: Young thugs got a lift home with their mom after finished looting”¹⁰³

Dette utsagnet fra en overskrift i the Mirror sier to ting: både at deler av massen var svært unge og at aktivitetene var utført med støtte av mor. Ved å legge vekt på den lave alder på massen deligitimeres handlingene igjen. Videre skriver journalisten:

¹⁰² Oxford dictionary, Orgy; an instance of excessive indulgence in a specified activity, <http://oxforddictionaries.com/definition/english/orgy?q=orgy>.

¹⁰³ Mirror.co.uk, R. Parry, *London Riots: Young thugs got a lift home with their mom after finished looting*, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/london-riots-young-thugs-got-a-lift-146673>, 10.08.2011.

“I’ve covered riots for the Mirror in the past – Belfast, G20, the student fees protests, even the looting after Hurricane Katrina in New Orleans – but none matched the intensity of violence and destruction in London and spreading like a cancer across the UK.”

Journalisten sammenligner massen med en dødelig sykdom, og gjennom det utvikles det en diskurs hvor massen synes ødeleggende, eller drepende, for det engelske samfunnet. Og som en kreftsvulst som sprer seg fort og ukontrollerbart, vokser også massens størrelse og makt på en måte som ingen helt vet hvordan de skal kunne stoppe.

“The boy was barely nine years old yet he held himself like a big man. From extremely young boys to teenage girls, these youths – children in fact – are all suspects officers want to question. I witnessed their work first hand. I saw the devastation in Tottenham and was there during an attack on Enfield high street followed by the looting of a nearby retail park. Then on Monday night, as Hackney descended into chaos, I watched youths use the shooting of Mark Duggan as an excuse to lash out and take what they believe is rightfully theirs. Teens on stolen bikes eyeballed me as they rode by looking for shops to break into and loot. Jewellers, off licences and electronics stores were popular, but sports shops were their preferred target. I arrived on Mare Street just moments after a gang had smashed their way into JD Sports. Kids filled their arms with Nike trainers and adidas tracksuits. Boys, grown men, their girlfriends and sisters, even mums and dads – smashing and grabbing in a frenzy of crime..”

Det er flere utsagn i denne teksten som kan trekkes frem. For det første er journalistens valg å fokusere på alder en måte å få massen til å virke upolitisk.

Barn er av samfunnet fratatt en del plikter som andre samfunnsborgere har. De kan blandt annet ikke stemme ved politisk valg og er under deres foreldres makt frem til de er 18 år, altså de er umyndige. På samme måte som psykisk psyke er umyndiggjort, er de heller ikke ansvarlig for det de gjør, altså kan de ikke straffes for handlinger de begår. Dermed utelukkes de fra visse arenaer i samfunnet. Og deres handlinger virker dermed irrasjonelle og tilfældige.

At journalisten bruker ordet *frenzy*, villskap, understøtter at handlingene er irrasjonelle. Her kan det trekkes en direkte link til tidlig masseteori. I sin teori om massen mente Le Bon at massen var hysterisk og feminin, og hinsides all rasjonalitet.¹⁰⁴ På den tiden da Le Bon skrev hadde ikke kvinner stemmerett og var dermed avskåret fra den politiske verden, på samme måte som sinnssyke og barn er i dag. Ifølge Le Bon, hadde tapet av rasjonalitet i massen farlige følger fordi massen ikke var i stand til å lede samfunnet fremover. Det var kun eliten av menn som hadde mulighet til å utvikle samfunnet videre. "Den semantiske korrelasjonen mellom massen og det feminine har blitt analysert nøye av Barrows (1981) som demonstrerte hvordan både kvinner og alkoholikere var metaforer på frykt i Frankrike på slutten av 1900 tallet. Ved å gi massen feminine egenskaper fremhevet Le Bon trussellen massen hadde mot den værende sosiale orden, at maskulinitet (og alt som ble assosiert med det maskuline som progresjon, sivilisert og rasjonalitet) ville bli omgjort til dens feminine motstykke (karakterisert av bakvendthet, irrasjonalitet, følelser, hysteri og en aldri tilfredstilt seksualitet)."¹⁰⁵

Som beskrevet tidligere angående grunnen til massen opprinnelse, så godtar heller ikke journalisten deres forklaring for at Duggan er grunnen til disse handlingene. Samtidig skriver han at deres foreldre er med på det og støtter deres barn. Dette er for å understøtte at dette handler i stor grad om dårlig moral og verdier.

"Two boys looting TVs in Croydon called their mum to pick them up.

A few minutes later witnesses saw an Asian woman arrive in a people carrier with a disabled badge in the window."¹⁰⁶

Flere ting med dette utsagnet gjør at det er en del av diskursformasjonen, for det første at moren hadde asiatisk utseende og at hun har en lapp i bilvinduet hvor det står hun har en funksjonshemming. Dermed viser journalisten hva slags bakgrunn disse barna har;

¹⁰⁴ G. Le Bon, *The Crowd: A Study of the Popular Mind*, 2008.

¹⁰⁵ C. Borch, *The Politics of Crowds – An alternative history of sociology*, 2012, s. 44.

¹⁰⁶ Mirror.co.uk, R. Parry, *London Riots: Young thugs got a lift home with their mom after finished looting*, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/london-riots-young-thugs-got-a-lift-146673>, 10.08.2011.

de er innvandrere med foreldre på trygd. Dermed plasseres de på lavt på den sosiale rangstigen, og som et resultat virker deres handlinger mindre om politikk og mer om ting de nå kan få tak i nå ved å stjele, som de nok ikke kan til hverdags grunnet dårlig økonomi. Han avslutter artikkelen slik:

"Like most people who live and work in these blighted streets, they have little faith in the parents of the baby-faced thugs to prevent their kids running riot again."

Dårlig oppdragelse som blir dratt inn som grunn til massen. Kun fra disse få eksempler fra arkivet syns en diskursformasjon å ta form. Utsagnene viser en regularitet ved at riots, looters, criminals og yobs blir brukt i det uendelige. Samt at det gjennomgående henvises til at handlingene er upolitiske.

Samtidig vises også at massen har en tendens til å oppløses like fort som den finner sammen. Utladningen, for å bruke Canettis uttrykk, skjer hver kveld når de møtes i gatene. Under utladningen opphører berøringsangsten, angsten forsvinner og massen blir til 1 entitet. Da ser de ikke forskjellene og verken alder, bosted eller rase har noen betydning. Det er når massen møtes den blir virkelig og kan være maktfull i gatene. Det er også da den får en trang til å ødelegge og lage lyd, ved å foreksempel knuse vinduer, som kommer frem når journalisten sier at massen *were smashing and grabbing*.

Men dens åpenhet er både dens mulighet og dens svakhet. Det er en åpen masse, som vokser så fort og ønsker å bli så stor den kan, men oppløses så fort en mor kommer for å hente sine barn.¹⁰⁷

En lignende diskurs utvikles i *The Independent*, hvor igjen massens unge alder er tema fra utsagnene.

Rioters were rampaging across Britain's capital again tonight as politicians and police chiefs tried desperately to curb the "sheer criminality". As thousands of yobs took to the streets across the London districts including Hackney, Lewisham and Peckham, Scotland Yard's most senior officer called on parents to contact their children and urged the public to clear London's streets.

¹⁰⁷ E. Canetti, *Masse og Makt*, 2005.

*The fresh wave of violence also spread north to central Birmingham, with police saying shop windows had been smashed and looting had taken place..*¹⁰⁸

Igjen rettes fokus på massens unge og umyndige karakter, som igjen understreker at massen er upolitisk. Dette er ulydige barn som trenger mer disiplin hjemme, og politiet kommer med en appell til foreldrene om å passe på sine barn. Massen spres farlig fort og kriminaliteten har ingen noen grense så lenge foreldrene lar sine barn holde på.

*“London Riots: Tony Parson on the warped logic of no-hoppers good for nothing – and afraid of nothing,”*¹⁰⁹ skriver Tony Parson i The Mirror.

Det første som møter leseren er ordene warped, no- hoppers og good for nothing. Det skaper en diskurs hvor massen oppfattes som at de ikke er gode for annet enn å lage bråk. Parson skriver videre;

“You do not make this country a better place by terrorising ordinary men, women and children, or by setting fire to their streets, or by destroying businesses that have served communities and provided jobs for over a hundred years. The riots have no moral authority. Those involved – or their apologists – can bleat that it is about unemployment, or police violence, or the cuts in public services.

But that is all rubbish. The people who are out on our streets robbing, burning, looting, throwing bottles and putting people of the minimum wage out of a job are self-pitying scumbags. There is no justification for what they do. This is beyond all politics – and beyond all special pleading.”

På samme måte som de tidligere artikler kommer her en rekke utsagn hvor massen defineres som en trussel mot vanlige menn og kvinner i det engelske samfunnet. Det settes fokus på at dette ikke er et angrep på politikere og politiet, men menneskene som har bygd opp nabolagene og bidratt til samfunnet gjennom mange år. Diskursen

¹⁰⁸ <http://www.independent.co.uk/news/uk/crime/london-riots-spiral-out-of-control-2333748.html>, 08.08.2011.

¹⁰⁹ Mirror.co.uk, T. Parson, *London Riots: Tony Parson on the warped logic of no-hoppers good for nothing – and afraid of nothing*, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/london-riots-tony-parsons-on-the-warped-146710>, 10.08.2011.

delegitimerer massen ved å avfeie at dette handler om politikk og kaller de som deltar for *scumbags*, drittsekker.

En annen artikkel fra The Guardian har overskriften;

“Riots without responsibility”.¹¹⁰

Det er en gjenganger i diskursen at “opprørerne” ikke føler en form for ansvar for handlingene de utfører. Det skrives videre:

“Word up, kids – smashing up your neighbour's business or setting fire to someone's home is pure criminality. As is throwing bricks at the police. It is not OK. Yet opportunism – the thrill of being part of the crowd – is, I believe, why and how most young people have got involved.

How do I know this? The riots have sprung up in seemingly random places and certain brands have been targeted. Young people have been looting the shops they like: JD Sports and mobile phone shops have been hit, yet Waterstone's has been left alone. These young people like trainers and iPhones; they are less interested in books. This is criminality in a raw form, not politics.”

Artikkelen er, på samme måte som den tidligere fra The Mirror¹¹¹, som en slags appell til massen, hvor han hilser alle som barn.

Igjen deligitimerer utsagnene massens tilblivelse. Samtidig påberoper journalisten seg en viten om massen som gir han en slags ekspertstatus. Han vet helt sikker at det handler ikke om politikk men om gratis ting og det å føle seg som en del av en gruppe. Man kan her dra paralleller til Le Bons irrasjonelle masse. Le Bon ser på massen som en irrasjonell entitet hvor deltakerne blir hypnotisert og hvor individualiteten forsvinner. Massen er farlig og må bekjempes.¹¹² På samme måte som i Le Bons bok ses massen som farlig fordi den utgjør en trussel mot det værende.

Artikkelforfatteren fordummer massen i det han observerer at Waterstone's, en

¹¹⁰ Guardian.co.uk, S. Bailey, *Riots without responsibility*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/10/riots-without-responsibility>, 10.08.2011.

¹¹¹ Mirror.co.uk, T. Parson, *London Riots: Tony Parson on the warped logic of no-hopers good for nothing – and afraid of nothing*, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/london-riots-tony-parsons-on-the-warped-146710>, 10.08.2011.

¹¹² G. Le Bon, *The Crowd: A Study of the Popular Mind*, 2008.

bokhandelkjede, ikke blir plyndret. Han skriver at de som deltar ikke er interessert i bøker, men i joggesko og dyre telefoner. Ved å klassifisere massen som mindre intelligent, vil også deres handlinger være mindre gjennomtenkte og deres handlinger i større grad være uten legitimitet. Og fordi de er dumme kan man få en følelse av at deres stemme også er mindre verdt. Det settes en distinksjon mellom dum og smart, og dermed en distinksjon mellom hvem som har noe smart å si og får talerett og de som blir tiett. Her kan også Tardes teori trekkes inn. I hans *Le crimes de foules*, ble ikke massen kun beskrevet som feminin, som Le Bon, men også som mindre intellektuell og med lavere moral. Til tross for at de kunne være mer intelligente når individene fant seg selv utenfor massen.¹¹³

I en annen artikkel fra the Daily Mail linker artikkelforfatter i artikkelen, *“Rioters may have ‘lower levels’ of brain chemical that keeps impulsive behaviour under control”*¹¹⁴, deltakelse i opptøyene til en diagnose hvorpå man har en lavere andel av en viss type kjemikalie i hjernen.

“Some men may be more likely to riot because of their ‘impulsive’ brains.

Certain individuals have lower levels of a brain chemical that helps keep behaviour under control, scientists believe.

Researchers from the University of Cardiff uncovered a link between impulsiveness and levels of the neurotransmitter GABA in a key brain region.”

Ved å sette en diagnose på hvorfor massen blir til og handler slik den gjør deligitimeres handlingene igjen. Igjen observeres en trang til å se massen som impulsiv og irrasjonell, på samme måte som Le Bon gjorde.

Ikke bare er de dumme, de mangler et kjemikalie i hjernen til å handle rasjonelt. Og med dette settes et klart skille mellom de som er “friske” og rasjonelle som ikke deltar i hendelsene, og de “syke” og irrasjonelle som deltar. Det kan trekkes en direkte link til Foucaults arbeid som tidligere nevnt i teoriavsnittet. I galskapens historie skriver Foucault om behovet for de normale å definere det gale. Dermed tar man avstand fra deres handlinger. Det skjer en slags utelukkelsesprosedyre i det å definere massen for

¹¹³ C. Borch, *The Politics of Crowds – An alternative history of sociology*, 2012.

¹¹⁴ Dailymail.co.uk, Daily Mail Reporter, Rioters may have “lower levels” of brain chemical that keeps impulsive behaviour under control, <http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2024173/Rioters-lower-levels-brain-chemical-keeps-impulsive-behaviour-control.html>, 09.08.2011.

syk, man utelukker dermed deres stemme i å bli hørt. Massen trenger behandling for å bli frisk og kan ikke bli tatt seriøst før deres tilstand er helbredet.

Massen er ikke verdt å lytte til, og som Teresa May, medlem av Conservatives, sier:

*"As soon as things have calmed down, these criminals are going to prison, where criminals belong."*¹¹⁵

Det gjøres klart i diskursen at massen ikke fortjener å bli lyttet til, det skjer en utelukkelsesprosess. Foucault åpner *Galskapens Historie* med blandt annet dette sitat av Dostojevskij: *"Man kan ikke overbevise seg om sin egen sunne fornuft ved å sperre inne sin nabo."*¹¹⁶ Det er dette som skjer ved utelukkelsesprosessen. Ved å definere massen som kriminelle og sperrer de inne, tier resten av samfunnet deres stemme.

Massen som oppsto i London er annerledes fra en del masseformasjoner verden har sett de siste årene grunnet deltakernes lave alder og fordi massen møttes uten form for slagord eller apeller. Men på samme måte som den arabiske vår spilte sosiale medier en stor rolle i mobiliseringsarbeidet.¹¹⁷ Gjennom twitter og Blackberry Messenger, BBM, ble det kommunisert ut hvor massen skulle møtes, og koordinerte aksjoner mot politiet. Men det ble også brukt til å dele sin støtte til massen. I en artikkel fra Daily Mail understøttes at det er iferd med å utvikles en diskursformasjon rundt det at massen er uintelligent, i det de skriver om en deltaker som postet et bilde av seg selv med stjalning på twitter.

"Rule number one about pulling off a successful heist is that you don't tell anyone - and you definitely don't post a picture of yourself online with all the stolen goods.

*Unfortunately, this rule was lost on one hapless opportunist, who posted a picture of himself on Facebook with various items - suggesting that he stole them from vandalised stores during the week's rioting."*¹¹⁸

¹¹⁵ Guardian.co.uk, Z. Williams, *The UK Riots: the psychology of looting*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/09/uk-riots-psychology-of-looting>, 09.08.2011.

¹¹⁶ M. Foucault, *Galskapens Historie*, 1961, s3.

¹¹⁷ Nato.int, Nato Nytt, *Arabisk Vår = Facebook-revolusjon #1?*

http://www.nato.int/docu/review/2011/Social_Medias/Arab_Spring/NO/index.htm

¹¹⁸ Dailymail.co.uk, Daily mail reporter, *Twit and Twitter: Looter posts photo of himself and his booty online as police say tweets were used to co-ordinate riots*,

Utsagnet hvor handlingen til twitterbrukeren blir latterliggort føyer seg igjen inn i rekken av utsagn hvor massen defineres som uintelligent og lite reflektert.

Som nevnt tidligere beveger diskursformasjonen seg i retning av at massen er en trussel mot det øvrige samfunnet, og må derfor stoppes.

I The Daily Star har Keyan Milanian dette utsagnet i overskriften:

“UK Riots: You’re not fighting for a cause... You are just thieving shoes”¹¹⁹

Utsagnet er igjen rettet som et svar til massens handlinger hvor de deligitimeres til å kun handle om nye sko.

Videre skriver han om hvordan flere hverdagshelter har konfrontert massen, noe som har gitt de heltestatus blandt motstandere.

“A BRAVE woman with a walking stick has been dubbed the true hero of the riots after confronting cowardly looters. She summed up the feelings of many Brits when she blasted the yobs for burning properties and stealing from shops.

*She screamed at passers-by: “Stop burning property, people’s shops that they have worked hard to start their businesses.” Pointing to one shop, she yelled: “She’s working hard to make her business work and then you lot want to go burn it up, for what? Just to say that you are warring and you’re a bad man? “This is about a f***ing man who got shot in Tottenham, this ain’t about having fun on the road and busting up the place.*

*“Get real black people, get real, do it for a cause, if we’re fighting for a cause let’s fight for a f***ing cause.*

A “Blitz spirit” gripped the nation as millions publicly slammed the feral rioters for trying to bring Britain to its knees. As the country braced itself for a fourth night of violence and looting, thousands of volunteers began impromptu clear-ups. News spread across Facebook and Twitter as people came together to tell the yobs: “You won’t

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2023667/London-riots-Looter-posts-photo-booty-Facebook.html>, 08.08.2011.

¹¹⁹ Dailystar.co.uk, K, Milanian, *UK Riots: You’re not fighting for a cause... You are just thieving shoes*, <http://www.dailystar.co.uk/news/view/205353/UK-Riots-You-re-not-fighting-for-a-cause-you-re-just-thieving-shoes/>, 10.08.2011.

defeat us.” The operation was started by social networker Dan Thompson, who urged people to combat the riots with their brooms and mops on Twitter. Dan, of Worthing, West Sussex, said: “There are now people on the ground all across London. “Even just putting on some gloves, picking up a dustpan and brush, and clearing one broken window on the way into work. “ People are saying: ‘We’re Londoners, we’re resilient and getting on with it.’” In Ealing, Sabrina Taylor, 50, said: “This area is my home. To find people have come in here like this is like an invasion of my own house. It’s devastating. A Facebook group calling on Londoners to support the Met Police had last night attracted half a million followers.”

Utsagnene i denne teksten gir en stemme til vanlige engelskmenn som er, ifølge journalisten, uskyldige ofre etter massens ødeleggelser. Det gir sympati til de som bor i områdene som er mest utsatt for massens ødeleggelser. Det viser en klar utelukkelsesprosedyre, ved at kun “ofrene” får talerett og dermed skaper en svart hvitt sannhet. Det er “oss” mot “dem”, gode engelskmenn mot de voldelige kriminelle. Igjen portretteres massen som et angrep på det sivile samfunnet, de øvrige gode borgerne. Det utvikles en diskurs hvor det sanne engelske motet og pågangsviljen kommer til syne. Ikke bare er de uskyldige ofre, nå tar de også saken i egne hender. De rydder opp og støtter politiet. Det skapes en skille mellom godt og ondt. Dette er England, massen er ikke det.

Modige mennesker som kjempet mot massen var også tema i en artikkel i The Daily Mail fra 9 august;

“We dont do water cannon, we rely on consent”: May rules out tough action as vigilants are forced to defend shops” lyder overskriften. I overskriften forklarer

innenriksministeren at politiet ikke skal bruke vannkanoner mot massen da det engelske samfunnet er mer siviliserte enn som så. Dermed settes en sterk kontrast til massen som senere i artikkelen portretteres som voldelige “looters”.

“Vigilantes were forced onto the streets last night to protect their homes and businesses after police failed to materialise at many of the scenes of looting and violence which swept across London.

As officers lost control of the streets locals were forced to take the law into their own hands, arming themselves with sticks and chasing looters away from their properties. In Dalston and Hackney, north-east London, Turkish shopkeepers and their families fought back against looting youths, before spending the night standing shoulder-to-shoulder in an attempt to deter further attacks.

*One man said: 'This is Turkish Kurdish area. They come to our shops and we fight them with sticks.'*¹²⁰

Utsagnene utvikler en diskurs som igjen gjør de øvrige engelske borgerne som prøver å tjene inn til livets opphold til offer for massens ødeleggelser. De gjøres til helter i det journalisten skriver om deres heltmodige oppførsel i det de tar saken i egne hender, der hvor politiet kommer til kort.

En lignende diskurs om politiets helter utviklet seg i The Sun i en artikkel fra 8 august;

“CHILDREN aged SEVEN joined in the orgy of mob violence and destruction that engulfed Tottenham. Saturday’s savagery in North London, which has led to more than 100 arrests, caused £100million damage. Up to 300 rioters went on the rampage in Brixton. They torched a Foot Locker shop, tried to rip metal security shutters off a gold pawn shop and attempted to break into a Currys and a Halfords.

Three cops were injured by missiles thrown by youths. In Chingford, East London, three officers were taken to hospital after being run down. In nearby Walthamstow more than 30 youths, many in masks, vandalised and looted a number of shops, including BHS. Around 50 youths gathered in Oxford Circus in central London and caused damage to property. A police vehicle was damaged after groups caused a disturbance in Islington, and goods were stolen from a Tesco store in Ponders End. Speaking this morning,

¹²⁰ Dailymail.co.uk, R. Camber, *“We dont do water cannon, we rely on consent”*: May rules out tough action as vigilants are forced to defend shops, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2023932/London-riots-2011-Theresa-May-rules-tough-action-vigilantes-defend-shops.html>

Home Secretary Theresa May said: "Last night, police officers again put themselves in harm's way to protect Londoners and their property."¹²¹

Diskursformasjonen begynner å ta form i det enda en artikkel setter fokus på hvordan den unge massen er en trussel mot det engelske samfunn. Barn og at de er syv år blir fremhevet med store bokstaver i det journalisten beskriver handlingene som en voldsorgi. Så legges det vekt på hvor mye dette koster samfunnet. Et samfunn som allerede har gjort store sparetiltak etter finanskrisen, dermed vil dette gå på bekostning av engelskmenn. Dessuten satt politiet seg selv i fare og ble skadet da de skulle beskytte resten av samfunnet.

Sky News hadde denne overskriften 9 august; *"London Burns as rioters and looters run amok."¹²²* Som igjen understreker at en diskursformasjon om massen er i ferd med å utvikles. Utsagnet inneholder både rioters og looters, pluss at deres handlinger beskrives ved å gå amokk. Å gå amokk gir en handling lite legitimitet, og virker tilfeldig og ugjennomtenkt. Videre i artikkelen skrives det;

"Britain's most senior police officer has called on parents to contact their children as he urged the public to clear London's streets. Acting Scotland Yard Commissioner Tim Godwin criticised another wave of "gratuitous" violence as he appealed directly to families to help officers bring the situation under control. He said: "I do urge now that parents start contacting their children and asking where their children are. "There are far too many spectators who are getting in the way of the police operation to tackle criminal thuggery and burglary."

Utsagnet retter igjen fokus på at det er foreldrenes oppgave å passe på deres uskikkede barn, som føyer seg inn i rekken av umyndiggjøring av massen. Den direkte appellen

¹²¹ Thesun.co.uk, R. Phillips, *Tottenham rioters aged*

7, <http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/article3739181.ece>, 08.08.2011

¹²² News.sky.com, Sky News reporter, *London Burns as rioters and looters run amok*, <http://news.sky.com/story/874011/london-burns-as-rioters-and-looters-run-amok>, 09.08.2011.

politiet har til foreldrene forstås som om foreldrene ikke har en anelse av hvor deres barn befinner seg.

Ved å sette likhetstegn mellom volden og en bølge, vises det til hvordan volden virker ukontrollerbar og nesten umulig å stoppe. En stor bølge som skaper mange ødeleggelser er, på samme måte som massen, mektig og uforutsigbar.

"Police have also come under attack from youths in Lewisham town centre, with petrol bombs being thrown at officers. Shops have been damaged and looted. Sky's Mark White in Lewisham said: "There are groups who are involved in sporadic violence around this area and other areas of London. There were also reports that no buses were going to Lewisham or Peckham due to the civil unrest, and a bus was set on fire in Peckham. And several buildings were on fire in Croydon, including a family business that had been in the town for 100 years which was completely destroyed. The Reeves furniture shop was engulfed with flames, with nearby homes evacuated."

I flere utsagn fokuseres på massens bruk av ild, eller bruker det som en metafor på dens ukontrollerte utvikling. Ifølge Elias Canetti var ild et viktig virkemiddel for massen, fordi det er med ild man kan ødelegge mest mulig, og ødeleggelsene er varige. Borch siterer Canetti; "Ilden kan ses fra langt unna og den tiltrekker fler mennesker. Den ødelegger for alltid; ingenting er som før etter at det er påtent. En masse som setter fyr på noe føler seg mektig, så lenge ilden sprer seg, alle blir med og alt som er fremmed og i opposisjon blir ødelagt. Etter ødeleggelsen, dør både massen og ilden."¹²³ Utsagnene i teksten, som mange andre i arkivet, setter fokus på massens ødeleggelser på vanlige og hardarbeidende engelskmenns hus og arbeid. Her fortelles det om en 100 år gammel butikk som står i flammer. Massens ødeleggelser er for alltid.

In Birmingham, several premises were attacked, shop windows smashed and property stolen in various locations. Many officers have voluntarily abandoned scheduled leave to help deal with the situation, said the Metropolitan Police.

The violence began on Saturday night in Tottenham, where officers were attacked, and

¹²³ C. Borch, *The Politics of Crowds – An alternative history of sociology*, 2012, s. 243.

two police cars and a bus were set on fire as well as buildings. In Brixton, Currys and Halfords were both targeted and numerous people were seen carrying away looted goods, including boxed television sets.

Nick Clegg has defended the Government's handling of the riots in London and described the violence as "needless and opportunist".

The Deputy Prime Minister added that the trouble on Sunday night had nothing to do with the death of Mr Duggan. Police described the spreading disorder as "copycat criminal activity".

Igjen trekkes ild frem som et virkemiddel for massen, og på samme måte gjentas et sett utsagn hvor politiet trekkes frem som helter i en ellers kaotisk situasjon. Politiet er villig til å jobbe overtid og sette seg selv i fare for å stoppe massen. Samtidig får Nick Clegg, visestatsminister, talerett og dømmer massen som upolitisk. Artikkelen avsluttes med et utsagn fra politiet som mener at massen kopierer hverandre. Her kan det trekkes link til spesielt Tarde og hans teori om imitasjon, som er nevnt tidligere. Men jeg mener også at imitasjon kan linkes til Le Bons masse som blir hypnotisert og mister sin individualitet i massen. I det man imiterer andre og slutter å tenke selv over handlingene man gjør, eller tar egne valg, kan man si at det handler om en tilstand hvor ens egen identitet blir forlatt og man går inn i en kollektiv identitet hvor man "mister" identiteten man har utenfor massen.

Denne type diskurs som er en del av en bredere diskursformasjon fortsetter i dagene som følger, men samtidig begynner en ny diskurs å ta form, en diskurs som i større grad prøver å forstå massen, hvorfor og hvordan den opptrer som den gjør.

6.3. Et skille i diskursen.

En artikkel fra The Mirror den 10 august åpner med denne overskriften;

“UK Riots analysis: The Pack Mentality has taken over”.

“A COUPLE of young people said to me yesterday, “We’re going to go out there and see what we can get.” It’s that pack mentality – other people are getting this and getting that so why shouldn’t they, too? I know there are people who were there and the farthest thing from their minds was stealing, but when they are out there they get caught up in it all... you get sucked in by the adrenaline rush. I know many people who have been incarcerated for something they never would have done if they had been thinking rationally. Ask them why they did it and it was all about a mob mentality. In their heads something has taken over – that rush or excitement. There is massive disaffection among young people about how they are treated by police.

It was interesting there were groups of 100 or 200 young people – black, white and Asian – involved in rioting and looting. They had an impulse to unify over a common cause – wanton destruction. They forgot their area rivalries. And the fact the police didn’t go in and deal with it gave them a lot of licence. In Peckham and Croydon for example they were looting and looting and looting – and there were no police. When the police did turn up, the rioters were splitting and then reconvening elsewhere. We need discipline, but even schools cannot discipline. There are no excuses for what happened. There may not even be reasons – but there was an opportunity.”¹²⁴

Journalisten i The The Mirror har gått bort fra den deskriptive diskursen fra de første dagene, til en mer granskende diskurs. Deltakere i massen blir sitert og journalisten gir dermed talerett til de som tidligere har blitt utelukket fra å ha en stemme.

Igjen vises Le Bon som den teoretiker som man kan trekke flest linjer fra.

Det handler ikke lenger kun om kriminalitet og ondskap, nå forklares massen ved at

¹²⁴ Mirror.co.uk, W. Henry, *UK Riots analysis: The Pack Mentality has taken over*, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/uk-riots-analysis-the-pack-mentality-146727>, 10.08.2011.

deltakelse er en følelse av å være del av noe større.¹²⁵ Massen handler på en måte de aldri hadde gjort hvis de ikke hadde vært hypnotisert av det å være en del av noe større. Journalisten unnskylder eller forsvarer på en måte dermed massens handlinger, de er ikke kriminelle i utgangspunktet, derimot blir hypnotisert til å utføre disse handlingene når de er en del av et fellesskap. Han skriver at i intervjuer med unge deltakere i massen beskriver de i en følelse av at noe tar over kroppen deres. De forlater sin egen og blir en del av massens identitet. Samtidig er det en kritikk til et lite tilstedeværende politi som har tillatt denne formen for kriminalitet. Massen har kunnet holde på slik den har gjort fordi politiet ikke har stoppet den. Fra å være helter blir dermed politiet en del av problemet. Men, på samme måte som Le Bon skriver, så er massens hypnotiske tilstand en farlig tilstand og må dermed stoppes.

En artikkel fra The Guardian den 8 august markerer starten på en diskurs hvor de sosioøkonomiske problemene blir dratt frem som motiv for massens handlinger. I artikkelen finnes en rekke utsagn som forklarer at massens handlinger er et produkt av at de ikke har noe å tape på å ta del i kriminelle handlinger, utsagnene kommer dessuten fra eksperter fra akademia som gir påstandene mer tyngde.

*Looting 'fuelled by social exclusion' - young looters from poor estates have nothing to lose and no reason to obey social norms, say experts.*¹²⁶

"Many of the people involved are likely to have been from low-income, high-unemployment estates, and many, if not most, do not have much of a legitimate future," said criminologist and youth culture expert Professor John Pitts.

Unlike most people, some of those looting had no stake in conformity, he said. "Those things that normally constrain people are not there. Much of this was opportunism but in the middle of it there is a social question to be asked about young people with nothing to lose.

Rising unemployment was important not only as a catalyst of unrest, but because it

¹²⁵ G. Le Bon, *The Crowd: A Study of the Popular Mind*, 2008.

¹²⁶ TheGuardian.com, A. Topping, *Looting 'fuelled by social exclusion'*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/aug/08/looting-fuelled-by-social-exclusion>, 08.08.2011.

meant more people were unoccupied on the streets leading to "biographical availability". "It's a straightforward argument, but powerful. Without jobs people are more likely to be hanging around the streets. Also there are simply more desirable, portable consumer goods to steal than ever before."

Conformity referer til tanken om at det i et samfunn finnes moral og et sett verdier som alle respekter, men i dette tilfellet gjør ikke massen det.

Det settes et skille mellom oss og dem, vanlige folk ville ikke gjort dette, men siden massen befinner seg i den situasjonen de gjør og fordi de ikke føler en form for tilhørighet til resten av samfunnet har de ingenting imot å bryte normer. Til tross for at det rettes fokus på arbeidsledighet og fattigdom unnskylder allikvel ikke dette massens handlinger, det fungerer kun som en forklaring på hvorfor det skjedde.

Utsagnene retter ikke skylden på andre instanser enn massen selv.

Med artikkelen *London riots: the underclass lashes out*, utvikles en diskurs hvor den finansielle krisen og det økonomiske og sosiale gapet mellom politikere og massen blir dratt frem som grunnlag for massens utvikling. Dermed blir det i større grad, enn hva vi så i forrige artikkel, utviklet en diskurs hvor politikerne selv må ta skylden for massens handlinger.

"It is no coincidence that the worst violence London has seen in many decades takes place against the backdrop of a global economy poised for freefall.

All those factors are again in play. Today, Britain is less equal, in wages, wealth and life chances, than at any time since then. Last year alone, the combined fortunes of the 1,000 richest people in Britain rose by 30 per cent to £333.5 billion.

*Europe's leaders, our own Prime Minister and Chancellor included, were parked on sun-loungers as London burned. Although the epicentre of the immediate economic crisis is the eurozone, successive British governments have colluded in incubating the poverty, the inequality and the inhumanity now exacerbated by financial turmoil.*¹²⁷

Diskursen er en del av en formasjon hvor de sosioøkonomiske forskjellene blir fremhevet som en grobrunn for massens opprør. Ved å fremheve at Cameron var på ferie

¹²⁷Telegraph.co.uk, M. Riddell, *London Riots: the underclass lashes out*, <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/law-and-order/8630533/Riots-the-underclass-lashes-out.html>, 08.08.2011.

i sydlige strøk, settes en kontrast til massen som var i gatene og reagerte på år med diskriminering. Den skarpe kontrasten viser hvor forskjellige verdener de lever i. Majoriteten av individene som utgjorde massen tilhører de som har lidd mest under budsjett- og velferdskutt. I tidligere artikler har det utviklet seg en slags offerdiskurs, utsagnene løftet frem politiet og resten av det engelske samfunn som offer. Men i disse uttalelsene har massen fått offerrollen. De er offer for de rike grådiges livsstil og statens manglende evne til å omfordele.

Milne utvikler en lignende diskurs i *The Guardian* hvor han setter spørsmålstegn ved Camerons respons i en artikkel fra 10 august med overskriften *“These Riots Reflect a Society run on Greed and Looting”*¹²⁸.

“It is essential for those in power in Britain that the riots now sweeping the country can have no cause beyond feral wickedness. This is nothing but “criminality, pure and simple”, David Cameron declared after cutting short his holiday in Tuscany. When Ken Livingstone linked the riots to the impact of public spending cuts, it was almost as if he'd torched a building himself. If these riots have no social or political causes, then clearly no one in authority can be held responsible. But it's also a nonsensical position. If this week's eruption is an expression of pure criminality and has nothing to do with police harassment or youth unemployment or rampant inequality or deepening economic crisis, why is it happening now and not a decade ago?

The criminal classes are always with us, after all. And if it has no connection with Britain's savage social divide and ghettos of deprivation, why did it kick off in Haringey and not Henley?”

Som jeg nevnte innledningsvis har utelukkelsesprosessen link til hvem som er ved makten og i opposisjon. Journalisten anklager Cameron for å ikke ville gi talerett til massen da det kan komme frem at massens mobilisering er grunnet sosioøkonomiske problemer. Journalisten understreker, på samme måte som forrige tekst, hvordan Camerons og massens liv ikke er sammenlignbare til tross for at de kommer fra samme

¹²⁸ TheGuardian.com, S. Milne, *These Riots Reflect a Society run on Greed and Looting*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/10/riots-reflect-society-run-greed-looting>, 10.08.2011.

samfunn, når han kommer med utsagnet om at Cameron måtte avbryte sin ferie i Toscana for å dra hjem for å rydde opp. En sterk kontrast til deltakerne i massen, som kommer fra de fattigste delene av England. Med utsagnet viser journalisten forskjellen på eliten i det engelske samfunn og de som tilhører de laveste sosiale klassene. Ved å terminere massen som tilfeldig og kriminell legitimerer Cameron sin egen politikk og setter seg dermed fri fra og måtte undersøke videre hva som var grunnen til hendelsene. Ken Livingstone, tidligere borgemester i London fra Labour, som da tilhører opposisjonen er da naturligvis uenig med Cameron og linker massen med kutt i offentlig velferd. Diskursen utvikler seg fra og være beskrivende til å bli mer forskende på hva som kan være grunnen og dermed hvordan England kan dra lære av hendelsene:

“To refuse to recognise the causes of the unrest is to make it more likely to recur – and ministers themselves certainly won't be making that mistake behind closed doors if they care about their own political futures. The multi-ethnic unrest has spread far further and faster. It's been less politicised and there's been far more looting. But there's no mystery as to where the upheaval came from. It was triggered by the police killing a young black man in a country where black people are 26 times more likely to be stopped and searched by police than their white counterparts. The riot that exploded in Tottenham in response at the weekend took place in an area with the highest unemployment in London, whose youth clubs have been closed to meet a 75% cut in its youth services budget.”

På tross av at massen var sammensatt av mennesker med engelsk, afrikansk og asiatisk bakgrunn retter journalisten fokus på stigmatiseringen svarte mennesker opplever i møte med det engelske politi. Og at områdene hvor hendelsene skjedde er blandt de fattigste i London. Til forskjell fra artikkelen av Riddley i The Telegraph er massen et resultat av en konstant utelukkelsesprosess av staten. Det er ikke så mye linket til den finansielle krisen, men en konstant neglisjering av en sosial klasse.

Et lignende fokus på sosioøkonomiske problemer finnes i artikkelen med over skriften:

“Caring Costs – but so do riots.”¹²⁹

¹²⁹ Independent.co.uk, *Camila Barmanghelidjh – Caring Costs – but so do riots*, <http://www.independent.co.uk/voices/commentators/camila-batmanghelidjh-caring-costs-ndash-but-so-do-riots-2333991.html>, 09.08.2011.

“It's not one occasional attack on dignity, it's a repeated humiliation, being continuously dispossessed in a society rich with possession. Young, intelligent citizens of the ghetto seek an explanation for why they are at the receiving end of bleak Britain, condemned to a darkness where their humanity is not even valued enough to be helped. Savagery is a possibility within us all. Some of us have been lucky enough not to have to call upon it for survival; others, exhausted from failure, can justify resorting to it.”

Utsagnene i denne teksten vitner om en forståelse for massens handlinger. Det mest påfallende i rekken av utsagn er at journalisten verken bruker riots, criminals, thugs, eller andre negativt ladede ord om massen. I stedet brukes intelligent citizens for å beskrive deltakerene i massen. Bruken av *citizens*, sidestiller massen og den øvrige engelske befolkningen, og setter de ikke opp mot hverandre som godt og vondt, som den tidligere diskursen har gjort.

Our leaders still speak about how protecting the community is vital. The trouble is, the deal has gone sour. The community has selected who is worthy of help and who is not. In this false moral economy where the poor are described as dysfunctional, the community fails. One dimension of this failure is being acted out in the riots; the lawlessness is, suddenly, there for all to see. Less visible is the perverse insidious violence delivered through legitimate societal structures. Check out the price of failing to care.

Journalisten beskriver en tilstand hvor det konstant skjer en utelukkelsesprosess fra politikernes side. Politikerne bestemmer hvem som får velferd og hvem som ikke får det. De fattigste områdene er konstant utelukket fra kapitalen som florerer på “toppen”. Ungdomssentrene blir lagt ned og de kommunale boligene er utrygge og fulle og narkotika. Journalisten tar del i en diskursformasjon hvor massens “svar” til statens konstante utelukkelse blir rettferdiggjort, definert som politisk, og blir beskrevet som forventet.

Enkelte medier utvikler en diskursformasjon som redefinerer massen og gir den legitimitet, samtidig som den politiske – og økonomiske eliten blir definert som

illegitim. Parallelt med denne utviklingen, skapes en diskurs om hvordan massen skal omtales.

6.4 Medias egen diskurskrig.

Under hendelsene produseres ikke bare en diskurs om massen, men det utvikles og en diskurs om hvordan massen skal omtales. BBC fikk hard kritikk fra andre medier da de valgte å kalle massen for protesters til forskjell fra andre mediers bruk av rioters eller yobs. Med overskriften;

“London riots: BBC criticised for branding thugs as ‘protesters’.” Skriver the Telegraphs Tom Whitehead og Andrew Hough videre;

“Two days after a peaceful protest over the death of suspected gangster Mark Duggan in Tottenham ended, the corporation was still using the term to describe violent looters. That was despite the fact that hundreds of youths, with no connection to events in Tottenham, had since run riot across the capital. Theresa May, the Home Secretary, Boris Johnson, the Mayor of London, and police have all condemned the youths as “criminals” whose behaviour is “utterly appalling”. Yet senior BBC presenters and reporters on the ground yesterday continued to describe those behind the violence as “protesters”. The move sparked a wave of anger from members of the public on Twitter. Duncan Barks wrote on the micro-blogging website: “Hello BBC. They are not protesters, are they? Rioters better description. I mean, what’s the cause for the protest?”¹³⁰

Det oppstår en slags diskurskrig. The Telegraph synes provosert over BBCs uvilje til å kalle en spade for en spade. Her er det 1 sannhet og det er sannheten den øvrige mediaverden har skapt, altså at massen er *rioters* og kriminelle, ikke *protesters*. Når BBC bruker *protesters* gir de en legitimitet til massen, fordi en protest synes å ha en

¹³⁰ Telegraph.co.uk, T. Whitehead, A. Hough, *London Riots – BBC Criticised for Branding Thugs as Protesters*, <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/crime/8690267/London-riots-BBC-criticised-for-branding-thugs-as-protesters.html>, 09.08.2011.

positiv betydning. En som *protesterer* er legitim til forskjell fra *rioter*. Det synes å vise seg et mønster i diskursen i det massen ikke ligner en tradisjonell protest med slagord og plakater, kan den heller ikke kalles en protest. For hva er det en protest mot? BBC ble på lignende måte kritisert etter bombene i London den 07.07.05, da de var motvillige til å bruke terrorist som beskrivelse av selvmordsbomberne.¹³¹

*“What we have experienced in London and elsewhere since Saturday night is a wholly new phenomenon: violent disorder whose sole intent is criminal. These are not protesters, as the BBC stupidly insisted on calling them: they are looters and vandals and thieves.”*¹³²

Her er mener journalistens at massen ikke kan kalles for *protestors*, grunnet at dette ikke ligner en tradisjonell protest. En protest inneholder ikke den grad av vold og kriminalitet, derfor er dette riots. I utsagnet mener journalisten at BBC *stupidly* kaller de protester, dermed utelukker han BBC for å kunne definere og omtale massen og deligitimerer han BBC som informasjonskanal. I kjølvannet av artikkelen til The Telegraph blir leserne gjort oppmerksom på ordbruken og blir provosert over legitimiteten BBC gir til massen. Dermed får BBC tilsendt klager for utsagnene.

I artiklene om BBCs ordbruk markeres en sannhetsforståelse og dermed en utelukkelsesprosess. Hvis ikke sannheten er at massen er opprørere og kriminelle så vil den ikke bli lyttet til. I en artikkel fra The Guardian kan man lese dette utsagnet.

*“London rioters are not protestors admits BBC.”*¹³³

I utsagnet kommer BBC med en slags unnskyldning for at de har omtalt massen som

¹³¹ J. Henley, *The UK Riots and Language: “rioter”, “protester” or “scum”?*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/10/uk-riots-language>, 10.08.2011.

¹³² Telegraph.co.uk, Telegraph View, *The Criminals who shame our nation*, <http://www.telegraph.co.uk/comment/telegraph-view/8691352/The-criminals-who-shame-our-nation.html>, 09.08.2011.

¹³³ TheGuardian.co.uk, J. Halliday, *London Rioters are not protestors admits BBC*, <http://www.guardian.co.uk/media/2011/aug/10/london-rioters-not-protesters-bbc>, 10.08.2011.

protestors. Som om det finnes en rett og gal omtale og at sannheten som er skapt av de andre er det eneste riktige. Makten til å definere sannheten ligger automatisk hos de som er negative til massen.

Videre i artikkelen følger disse utsagnene hvor de forsvarer og beklager sin egen diskurs;

I think it was probably OK [to use the term "protesters"] on Saturday when the whole incident started off in a peaceful protest in Tottenham," Unsworth¹³⁴ said. "But since then I don't think we should have been using 'protesters', clearly they are looters and rioters and that's how we should have been describing them."

BBC utelukker sin egen stemme og deligitimerer sin egen journalistikk ved å unnskyldes diskursen de har utviklet. Dermed underbygger de også sannheten som har oppstått og føyer seg inn i rekken av diskursutviklere som skaper en negativ sannhet om massen. De fordummer seg selv ved å unnskyldes at ikke de så det alle så; at dette var unge kriminelle thugs og riots. Her kommer det frem at utsagnene viser at siden massen ikke opptrådte som en tradisjonell masse som protesterer kunne de heller ikke være det. I det reiser spørsmålet seg om denne type handlinger kan være en ny type protestform. En protest uten plakater med slagord og krav om endring.

Som et utsagn i The guardian fra 10 august viser, kan looting og kriminalitet være synonymt med protest;

Amid accusations of political correctness and questions about whether the BBC considered "violence and looting" and "pure criminality" synonymous with legitimate protest, the corporation has insisted its reporters had also used the word "rioters", and that no guidelines had been issued – unlike in 2005, when head of news Helen Boaden circulated a memo in the wake of the 7/7 attacks on London warning that "the word 'terrorist' itself can be a barrier rather than an aid to understanding."¹³⁵

¹³⁴ Fran Unsworth, Journalist i BBC.

¹³⁵ J. Henley, *The UK Riots and Language: "rioter", "protester" or "scum"?*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/10/uk-riots-language>, 10.08.2011.

BBC opplevde så mye kritikk at de brukte en leder den 10 august for å forklare deres ordbruk.

*"It's simply not true to suggest the BBC has portrayed these events as protests. Our role as with any story is to accurately reflect what is happening - from the original protest in Tottenham on Saturday night through to the subsequent riots and looting. We have clearly reported the riots, looting and mayhem of the past few days. The word protest or protester may have cropped up in live fluid coverage, as has been the case with other broadcasters, but none of our audiences to any platform can have been left in any doubt that we have been reporting riots and looting."*¹³⁶

Grunnet kritikken de har opplevd for å være for "snille", oppstår nye uttrykk som ikke har vært brukt i diskursen tidligere. Lederen legger særlig vekt på at de har brukt ordene "alle andre" har brukt, som riots og looters, men bruker også ordet mayhem for å beskrive hendelsene.¹³⁷ Mayhem har tidligere ikke dukket opp i diskursen og brukes for å vise at massen har vært en trussel mot resten av samfunnet og skapt kaos.

6.5. Oppsummering.

Ulike diskurser krysser hverandre i artiklene om massen. Men diskursformasjonen som er mest fremtredende er helt klart den hvor massen blir sett på som en trussel mot samfunnet, hvor handlingene blir definert som tilfeldige og basert på unge menneskers ønske om gratis varer. Dette gjenspeiles også i medias egen diskurskrig hvor BBC blir kritisert for å definere massen på en feilaktig måte. Til tross for dette, vokser det frem en diskursformasjon som retter skylden på staten, den politiske og økonomiske eliten. Journalistene er hele veien med på å balansere makten og gi aktørene i diskursen legitimitet.

¹³⁶ BBC.co.uk, M. Hockaday, *England Rioters: Our Coverage*, http://www.bbc.co.uk/blogs/theeditors/2011/08/england_riots_our_coverage.html, 10.08.2011

¹³⁷ Oxford Dictionary, <http://oxforddictionaries.com/definition/english/mayhem?q=mayhem>, definisjon av Mayhem: *violent or extreme disorder; chaos. the crime of maliciously injuring or maiming someone, originally so as to render them defenceless.*

7.1. Diskusjon.

Eksakt 1 år etter at massen viste seg i gatene i øst London var London vertsby for de olympiske leker. OL byen ble bygget i nettopp øst London, massens bydel. Side ved side ligger noen av de fattigste områdene i London og en stadion verdt 9 milliarder pund. Dette er 9 milliarder som ikke ble brukt på de som trengte det best. I et intervju med The Guardian forteller en 20 åring som var en del av massen, at de fattige må slite for at London skulle se ut som et glansbilde for resten av verden. Mens de opplevde kutt gikk OL prosjektet milliarder over budsjettet. Et event de ikke har mulighet til å ta del i.¹³⁸ For meg er OL et godt bilde på skillet i britisk samfunn. Midt i mellom sosialboliger og høye arbeidsledighetsstatistikker, lyser en stadion som representerer fremgang og velstand. En av intervjuerne i studien Reading The Riots skriver i en artikkel i The Guardian;

“There are two worlds in London, parallel but entirely separate. One, where university-educated newcomers pay average rents of £822 a month for privately-rented one-bedroom flats and enjoy all the world-class attractions the capital has to offer, and another, where young people growing up on London's social housing estates struggle to find the money to even cross the river, let alone follow their ambitions to another city.”¹³⁹

Artikler skrevet etter 10 august 2011 er ikke tatt med i analysen, men uttallige artikler er skrevet, og forskningsrapporter utviklet. I de fleste kommer det frem at massen selv så på deres handlinger som politiske. Den metodiske avgjørelsen om å utelukke artikler skrevet etter 10 august er tatt på bakgrunn av antakelser om at journalistene mulig bærer preg av etterpåklokskap og har hatt mulighet til å snakke med massen. Mitt ønske med denne oppgaven har vært å utforske den umiddelbare diskurs, en diskurs som utvikles

¹³⁸ TheGuardian.com, H. Muir, B.Ferguson, *The Olympic Divide: rioters resent the approaching Games*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/dec/06/olympic-divide-rioters-resent-games>, 06.12.2011.

¹³⁹ TheGuardian.com, B. Ferguson, *Reading beyond the London Riots: a city of two worlds*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/dec/09/london-riots-city-two-worlds>, 09.12.2011.

uten for mye tid til refleksjon. Men på samme måte kan massens diskurs i ettertid bære preg av etterpåkløkskap.

I intervjuer sier massen at de handlet politisk, men det kan være et ønske om å legitimere sine egne handlinger. Som vises i analysen så har media definert handlingene som upolitiske, samtidig som en annen type diskurs utviklet seg til å bli en del av en diskursformasjon hvor journalistene ga massen legitimitet, derfor kan også media i ettertid, ønske å verifisere sin konklusjon om massens politiske karakter.

Man skal derfor være kritisk til metoden som er brukt for å få massen i tale.

Når man begir seg ut på en diskursanalyse ligger det til grunne at virkeligheten er sosialt skapt og at sannheter er produkt av diskursen som regjerer til enhver tid. Hvilke betingelser ligger til grunne når en slik diskurs som beskrevet blir produsert?

I analysen har jeg prøvd å holde meg så deskriptiv som mulig, men man spør seg gjerne hvordan sannheter blir skapt. I denne diskusjonsdelen av oppgaven ønsker jeg å diskutere de tendensene som er blitt identifisert og betraktninger jeg har gjort i analysen. Det er ingen sannhet jeg her prøver å komme frem til, denne diskusjonen er kun mine betraktninger om diskursformasjonene jeg har avdekket i analysen.

Leah Bassel fra University of Leicester har skrevet rapporten *Media and the riots – A call for action*, hvor hun har satt spørsmålsteget ved kildene journalistene brukte.

Rapporten er et produkt av en konferanse hvor massen og journalister førte en dialog rundt medias omtale. Dermed er det å anta at metoden brukt ikke er feilfri i det man ikke kan dokumentere at deltakerne sa sannheten.

I en artikkel fra The Guardian beskrives resultatet slik;

“The result was a dialogue in which anger and dismay gave way to a greater understanding on each side and generated a set of positive recommendations that could pave the way for more informed, and therefore better, reporting in future.”¹⁴⁰

¹⁴⁰ TheGuardian.co.uk, R. Greenslade, *What the media did wrong in the riots – and how to put it right*, <http://www.theguardian.com/media/greenslade/2012/jul/31/london-riots-universityofleicester>, 31.07.2012.

I artiklene om massen ble det i stor grad brukt offisielle kilder, det vil si uttalelser fra politi og myndigheter.

Avisene rapporterte at Mark Duggan hadde bært våpen, at han var ute etter hevn etter hans fetters død, og at han var narkotikalanger. Informasjonen skal ha kommet fra kilder i politiet. I rapporten til Bassel mener flere at artiklene som preget nyhetsbildet 6-10 august 2011 var et produkt av lat journalistikk hvor journalistene lente seg til informasjon politiet foret de med og det politikere sa.¹⁴¹ Ifølge rapporten feilet media i sin "jobb" ved å ikke rapportere om selve motivasjonen for aktivitetene nemlig fattigdom, kutt i budsjettet til ungdomsklubber, dødsfall i varetekt og stop and searches.¹⁴²

Hva får britiske journalister til å beskrive massen på en så negativ måte? Er det noe i deres underbevissthet som gjør at de utelukker visse stemmer fra å bli hørt?

Innenfor diskursen er det et begrep Neumann kaller sansing som jeg kort ønsker å kartlegge. Det er et utgangspunkt innenfor mange vitenskaper, at menneskets kilde til kunnskap er sansene. Det betyr at det er gjennom å se, høre og ta på at mennesket kjenner verden. Men det er en antakelse i samfunnsvitenskapene om at mennesket ikke kan forstå verden direkte gjennom sansing. Å sanse er avhengig av et bestemt modus, som kan være av estetisk, moralsk eller av seksualisert art. "Menneskers sansning er ikke umiddelbar. Fra en i utgangspunktet kaotisk mengde sansedata, er det noen som plukkes ut. Sansedata underdeterminerer verdensbilder, om ikke annet, så fordi sansedata kan kombineres på et uendelig antall måter, og derfor må sorteres etter prinsipper som også må involvere noe annet enn direkte sansning."¹⁴³

Man har noen modeller lagret og disse aktiveres når noe sanses. Med modeller menes det hvordan man ser på ting, sosialt reproduerte fakta. Dette kan også kalles representasjoner. Man trenger modeller for å i det hele tatt kunne sanse. Det foreligger, i de fleste tilfeller, ingen fasit for hva som skal sanses, men det er et "forhandlingsspill

¹⁴¹ TheGuardian.co.uk, R. Greenslade, *What the media did wrong in the riots – and how to put it right*, <http://www.theguardian.com/media/greenslade/2012/jul/31/london-riots-universityofleicester>, 31.07.2012.

¹⁴² Voice-online.co.uk, M. Wadsworth, *Media coverage of 2011 riots "Was disgraceful"*; <http://www.voice-online.co.uk/article/media-coverage-2011-riots-was-disgraceful>, 10.06.2012.

¹⁴³ I. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s.31.

om hva som sanses.”¹⁴⁴

Dette har en effekt på diskursen når bærere av samme representasjon er institusjonalisert. Og det er dette diskursanalytikeren ønsker å avdekke, altså når en representasjon har blitt institusjonalisert. Med utgangspunkt i det jeg analyserer i denne oppgaven er det viktig å kartlegge sansningen siden jeg mener at journalistenes oppfatning av massen og dermed deres utsagn om den avhenger på alle måter av deres sansning. Med andre ord så avhenger den av hvordan de oppfatter verden.

I den anledning mener jeg det er naturlig å inkludere Pierre Bourdieus og vil nedenfor gi en kort introduksjon til hans teori om felt, habitus og symbolsk makt.

For Bourdieu består samfunnet av ulike felt, hvor makt utøves i feltet og mellom ulike felt. Eksempler på felt er; det politiske, det kunstneriske og det journalistiske felt. Feltet kan ses som et sosialt rom som det er knyttet posisjoner til, som har en relasjon til hverandre. Han skriver i sin bok *Af Praktiske Grunde*;

“I det sociale univers man studerer, er det forskjellige former for makt og kapital som gjør seg gjeldende – makt og kapitalformer som varierer avhengig av tid og sted. Det generative princip er simpelthen disse makt- og kapitalformers fordelingsstruktur. Denne struktur er ikke uforanderlig, og den topologiske beskrivelse av de sociale posisjoner i en given tilstand setter en i stand til å legge til grunden til en dynamisk analyse av hvordan de aktive magt- og kapitalformers fordelingsstruktur – og dermed det sociale rom – reproduseres og transformeres.”¹⁴⁵

Et felt er på samme tid et felt av sosiale krefter og et felt av kamper. Innenfor feltet er det kamp om godene som er til rådighet. Agentene kjemper med de midler de har og med forskjellige mål. Om deltakerne kjemper om å bevare maktstrukturen eller vil forandre den avhenger av posisjonen i strukturen.

I siste del av analysen beskrives en diskurs hvor BBC opplever sterk kritikk fra andre medier i det de beskriver massen som protester. Dermed kan man se at foregår en kamp innad i det journalistiske felt. I det journalistiske felt regjerer en viss indre logikk, og

¹⁴⁴ I. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*, 2002, s.33.

¹⁴⁵ P. Bourdieu, *Af praktiske grunde*, 1997, s. 54.

regler og strukturer. Deltakerne kjemper en kamp om journalistisk annerkjennelse, det kan derfor være grunnen til at BBC velger å legge seg såpass flat når de opplevde kritikk for sin diskurs.

Gjennom Habitus begrepet ville Bourdieu vise hvordan forskjellige mennesker oppfatter verden på forskjellige måter. Subjektets habitus kan forstås som det kognitive og følelsesmessige resultat fra tidligere historiske og sosiale erfaringer. Dette ligger så naturlig at det ikke stilles spørsmålstegn ved. Det de ser og opplever rundt seg kan dermed sies å være et resultat av deres habitus.

Sannhetsforståelsen kommer til uttrykk gjennom tanker, holdninger og handlinger. Habitus formidler den symbolske makten. Det å inneha symbolsk makt betyr at en har makt til å definere hvordan verden skal oppfattes. Makten utøves gjennom den symbolske kapital, hvor de som utøver makten og de som er offer for makten selv er med på å gjenninføre forholdet. Bourdieus poeng er at aktørene ikke er oppmerksom på prosessen hvor den sosiale orden reproduseres, og derfor settes det sjeldent spørsmålstegn ved forholdet.

Den symbolske kapital krever kollektiv annerkjennelse og kan beskrives som en av de tre kapitalformer; økonomisk, kulturell og sosial. Kravet om annerkjennelse aktualiseres oppfattelseskategorier, som er dominerende i samfunnet og disse kan ikke løsrives fra staten. "Forenklet sagt kan man derfor se staten som en aktør, som lever av å handle med symbolsk kapital: statens formål er å innprente en given, kulturelt fremtvunget orden som den naturlige."¹⁴⁶

For å linke det opp mot oppgavens problemstilling, så besitter massen og journalistene som skrev historiene om dem forskjellig måter å se verden på, altså de har forskjellig habitus.

Journalistene har en definisjonsmakt og dermed en symbolsk kapital som de utøver makt gjennom. Bourdieus teorier har spilt en fremtredende rolle som teoretisk redskap til å analysere statens rolle som maktutøver og som medvirkende til en reproduksjon av sosial ulikhet.

¹⁴⁶ N. Mik-Meyer, K. Villadsen, *Magtens Former*, 2007, s. 75.

En sentral aktør i den kollektive sosialiseringprosessen, som bidrar til produksjonen av nasjonalkarakteren eller den nasjonale identitet er mediefeltet. Media har en sentral rolle i kulturproduksjonen. Journalister i alle typer medier setter med sine artikler, produksjoner og reportasjer dagsorden, og vil naturlig nok tvinge frem deres virkelighetsoppfattelse; deres prinsipper for kategorisering.

Medias makt til å skape en sannheten handler i stor grad om dens makt til å velge hvilke stemmer som skal bli hørt.

Det er en utelukkelsesprosess som skjer når media skriver sine artikler, hvilke ord skal brukes og dermed hvilke ord skal ikke.

Hvem skal bli intervjuet, og hvem skal ikke. En slik utelukkelsesprosess vil enkelte hevde er et valg som tas på bakgrunn av et ønske om å fremme en sides sak. Dette valget kan tas bevisst eller ubevisst.¹⁴⁷

Som har blitt beskrevet, i det uendelige i diskursen og som senere har blitt bevist i analyser av massen, så besto den i stor grad av unge mennesker, de fleste var uten utdanning, noen arbeidsløse, andre i lavtlønnede yrker. En stor andel hadde tidligere lovbrudd på rullebladet. Det finnes uten tvil unntak, men tendensen var at de kom fra familier med lav sosial status.¹⁴⁸

Storbritannia er til forskjell fra Danmark og Norge et land som stadig i stor grad er preget av klasseskiller. En OECD¹⁴⁹ rapport fra 2012 viser at Storbritannia er et av de landene i den vestlige verden som har lavest sosial mobilitet, sammenlignet med Danmark og Norge som har høyest. Rapporten har forsket på intergenerasjonell sosial mobilitet, det vil si, forholdet mellom foreldres sosiale status og statusen barna vil få som voksne.

Produktet av lav sosial mobilitet i Storbritannia viser seg på flere områder, men alle er linket i hverandre. For eksempel er en ung manns eller kvinnes fremtidige lønn i stor grad avhengig av hva faren tjener. 49% av de fattige søker seg til høyere utdanning, i motsetning til 77% til de rikeste.

¹⁴⁷ N.Mik-Meyer, K. Villadsen, *Magtens Former*, 2007, s.73.

¹⁴⁸ BBC.co.uk, *England Rioters 'poorer, younger, less educated'*, <http://www.bbc.co.uk/news/uk-15426720>, 24.10.11.

¹⁴⁹ OECD.org, Report on: *A Family Affair: Intergenerational Social Mobility across OECD Countries*, <http://www.oecd.org/tax/public-finance/chapter%205%20gfg%202010.pdf>

Rapporten viser også at mens kun 7% av befolkningen har gått på privatskole har 32% av Parlamentsmedlemmer i storbritannia gått på privatskole, 70% av høyesterettsdommere, 51% av spesialleger og 54% av journalistene.

Hvis man tar utgangspunkt i Bourdieu teori om habitus kan man vurdere om journalistene og massen har forskjellig habitus. "Habitus forbinder struktur og aktør. Da mennesket – i kraft af sin oppvekst, skolegang, osv – har forskjellig habitus pga. forskjellig klassetilhørse, økonomiske vilkår og moral, er hans/hennes persepsjon begrenset av disse forhold."¹⁵⁰ Selvfølgelig kan man jo si at siden 54% av journalistene har gått på privatskole, har, med andre ord, 46% ikke gjort det, og dermed gått på vanlig statlig skole. Det kan dermed diskuteres om hvor stort gapet virkelig er mellom journalistene og massen. Men man kan allikevel anta at det er en viss forskjell i sosial status.

Dermed, hvis man skal se det i lys av Bourdieu, kan man vurdere om majoriteten av journalistene og deltakerne av massen oppfatter verden på forskjellige måter og vil ha vanskelig for å forstå hverandres handlingsmønster. Journalistene har til forskjell fra massen makt til å sette dagsorden og definere hva opinionen skal mene. Når de skrev i de ordlag de gjorde definerte de massen som upolitisk og kriminell, mens massen selv så på deres handlinger som politiske. Ifølge de selv var det et produkt av år med diskriminerende behandling av politiet, spesielt hva man populært kaller "stop and search".¹⁵¹ Bevisst eller ubevisst kan man da spekulere i om de dermed jobber for å beholde status quo. Ved å definere massen som de gjør, hindrer de dens medlemmer til å klatre på den sosiale stige, understreker maktforholdet og befester sin posisjon i overklassen. Om dette er bevisst eller ei, er det umulig å si uten å ha foretatt intervjuer av journalistene. Men ifølge Bourdieu er dette et produkt av aktørenes habitus og deres symbolske makt. Dermed skjer det en reproduksjon av den klassiske masseteori, som ser på massen som farlig og ødeleggende.

¹⁵⁰ N.Mik-Meyer, K. Villadsen, *Magtens Former*, 2007, s.77.

¹⁵¹ Stop and search referer til politiaksjoner mot det som i utgangspunktet ser ut som uskyldige og tilfeldige folk på gaten. TheGuardian.co.uk, P.Lewis et al. *Rioters say anger with police fuelled riots*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/dec/05/anger-police-fuelled-riots-study>, 05.12.2011.

Hva som defineres politisk og upolitisk, og hva som defineres som protest og ikke er sosialt produsert. På bakgrunn av Bourdieus teori kan man vurdere om bakgrunnen for definisjonen av massen, en reproduksjon av klassisk masse teori, tjente de som har makten, og de ved makten har igjen makten til å definere. Dermed skjer det en reproduksjon av, hva man kan kalle, et klassisk maktforhold.

Den politiske og økonomiske eliten vs unge uutdannede mennesker.

I dagene med opptøyer ble politiet og den vanlige mann og dame i gaten fremstilt som offer for massens handlinger, men resten av året ser massen på seg selv som et offer.

Det ble iallefall resultatet i en studie gjort i samarbeid mellom London School of Economics og The Guardian, *Reading the Riots*.

Da identifiserte medlemmer av massen flere motiverende faktorer for å delta i handlingene. Forutenom drapet på Duggan, var blandt annet økningen i skolepenger, nedleggelse av ungdomsklubber og sosial og økonomisk ulikhet stor motivasjon.¹⁵²

*“The 270 people interviewed by Reading the Riots had varied backgrounds and lives. But what a great many shared, and talked animatedly about, was injustice and inequality. Predictably, these meant different things to different people, but the term that kept cropping up was “justice”. A woman in her 30s, who had been involved in the riots in north London, said: “I think some people were there for justice for that boy who got killed. And the rest of them because of what’s happening. The cuts, the government not doing the right thing. No job, no money. And the young these days needs to be heard. It’s got to be justice for them.”*¹⁵³

Målet med studien var å produsere evidensbasert samfunnsforskning som kunne være en hjelp til å forklare hvorfor massen spredte seg til flere byer i England.¹⁵⁴ Studien var inspirert av en studie av the Detroit Riots i 1967, men brukte til forskjell fra studien gjort av University of Michigan og Detroit Free Press Newspaper, kvalitativ metode,

¹⁵² Reading the riots,

<http://eprints.lse.ac.uk/46297/1/Reading%20the%20riots%28published%29.pdf>,

¹⁵³ Reading The Riots,

<http://eprints.lse.ac.uk/46297/1/Reading%20the%20riots%28published%29.pdf>.

¹⁵⁴ TheGuardian.com, P. Lewis, T. Newburn, *The Reading the Riots project: our methodology explained*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/dec/05/reading-the-riots-methodology-explained>, 05.12.2011.

som bestod av dybdeintervjuer med medlemmer av massen.

Intervjuerne ble utvalgt på bakgrunn av intervjuferdigheter og link med områdene hvor massen kommer fra. De ble profesjonelt trent og fikk en intervjuguide som ga de en føring i hva de skulle spørre om.

For eksempel skulle de finne ut hvordan folk først fikk høre om massen, hvordan de ble involvert, hvordan de kommuniserte og hva de følte om handlingene nå.

Intervjuene ble foretatt i oktober 2011 og spørsmålene var ifølge rapporten nøytrale og intervjuerne skulle ikke spørre ledende spørsmål. Allikevel kan man se at spørsmålene har blitt stilt på en måte som har krevd en forklaring på hvorfor de deltok. Det ble blandt annet ikke spurt om de synes det var gøy, eller om de følte en slags rus ved å delta. Det er en stor mulighet for at massen i ettertid har valgt å gi en politisk begrunnelse for handlingene sine, for dermed å rettferdiggjøre volden som ble utført. Blandt annet lød to av spørsmålene slik:

In the last 12 months have you been stopped and searched, that is asked to empty your pockets or bag, by the police?

O Yes

If yes, how many times?

O No

O Don't know

O Declined to answer

In the last 12 months have you been stopped, but not searched, by the police and asked questions about something you had done?

O Yes

If yes, how many times?

O No

O Don't know

O Declined to answer.¹⁵⁵

Når disse to spørsmålene kommer opp i en intervjurunde er det ledende for intervjuobjektet. Spørsmålene linker massens handlinger til såkalte stop and search. Det er dermed påtvunget intervjuobjektet å mene noe om denne handlingen, en handling som de kanskje ikke hadde hatt et forhold til før spørsmålet kom opp.

¹⁵⁵ Topic Guide, <http://image.guardian.co.uk/sys-files/Guardian/documents/2011/11/29/RIOT-QUESTIONNAIRE.pdf?guni=Article:in%20body%20link>.

Grunnen for å utføre intervjuene og forske på hvorfor massen samlet seg, var for å få et svar, eller iallefall en indikasjon på hvorfor. Dermed blir spørsmålene stilt på en måte som krever en forklaring. Blandt annet var et av de siste spørsmålene:

How important do you think each of the following was as a cause of the riots in England this August?

Moral decline,

Racial tensions,

Criminality

Social media (such as BBM, Twitter and Facebook)

Inequality

Greed

Media coverage

Government policy

Gangs

Poverty

Boredom

Policing

Poor parenting

Shooting of Mark Duggan

Unemployment

Ved alle skulle man svare om man synes faktoren var uviktig, litt uviktig, ikke uviktig, viktig, veldig viktig, vet ikke.

Som ses i eksempelet så ble intervjuobjektene spurt om de trodde grunnen var kjedsomhet, men til tross for det er alternativene som fokuserer på sosioøkonomiske faktorer helt klart i overtall. Hypotetisk er det da å anta at det er enklere å svare *viktig* på de sosioøkonomiske faktorene. Og uansett om objektet har svart viktig på alle, eller uviktig på alle, vil svaret i stor grad dreie seg rundt de disse faktorene. Svarene ville kanskje vært annerledes hvis noen av alternativene hadde vært;

likte du å ta del i massen, følte du en tilhørighet i massen, følte du at dere kjempet for samme sak.

Dermed kan man spekulere i om prosjektet har ønsket å verifisere en egen konklusjon de selv har kommet frem til.

Til tross for denne type rapporter og konklusjoner sitter allikevel den alminnelige mann i gata igjen med et bilde på massen som voldelig, farlig og upolitisk.

Massen som viste seg i det som ble kalt den arabiske vår lignet mer den tradisjonelle måten å se massen på. Det var store folkemengder med klare politiske budskap.

Men til tross for dette, var det ingen frykt i den vestlige medias omtale.¹⁵⁶

Diskursen som ble utviklet i forbindelse med den arabiske våren var en helt annen enn den vi så angående massen i Storbritannia. Massen i midtøsten ble presentert i positive ordlag og sett på som en ny start for tradisjonelt undertrykkede nasjoner. En ny start som et vestlig demokrati. De eneste som fryktet massen var regimene som fryktet for sin egen eksistens. Så hvorfor ble de definert så forskjellig?

I *The Crowd: A study of the Popular Mind* skriver Le Bon at massen ikke kan være en progressiv faktor da den ikke kan bygge opp et samfunn, dermed kan massens era bety slutten på den vestlige sivilisasjonen. I motsetning til den arabiske våren som ble sett på som starten på vestlige liberale demokratier i en verdensdel preget av autoritære og til dels vestligfiendtlige regimer.

Le Bon mente at da massen gikk inn i den hypnotiske tilstanden som massen fører de inn i ble de på en måte sinnssyke.¹⁵⁷ Dermed kan de ikke være rasjonelle politiske aktører. Videre fører dette til at diskursen ikke gir de en stemme.

Dermed kan man trekke en link til Foucaults teori om at det er skjer en ekskluderingsprosess. Deres sinnssyke tilstand, som definert av diskursen, gir de ingen talerett.¹⁵⁸ Britisk media definerer dermed massen til å være det det motsatte av fremtidsrettet, de vil føre samfunnet tilbake til et mindre utviklet stadie. Definisjonen av massen som sinnssyke har også en annen konsekvens; de blir dømt til behandling, i dette tilfellet ble mange dømt til fengsel.

¹⁵⁶ Information.dk, T.Havmand, *De vestlige medier så kun de unge, hippe vestligt orienterede*, <http://www.information.dk/453788>, 09.03.2012.

¹⁵⁷ G. Le Bon, *The Crowd: A Study of the Popular Mind*, 2008.

¹⁵⁸ M. Foucault, *Galskapens Historie*, 1961.

Hvilken diskurs som vant frem har hatt betydning for hvordan massen er blitt behandlet i ettertid. Medias makt til å produsere en sannhet om massen som upolitiske har resultert i at politikerne ikke har måttet ta noen grep for å bedre massens situasjon. Derimot kan man se at det motsatte har skjedd.

Det har blitt foreslått å fjerne den sosiale stønaden til familiene som hadde en eller flere familiemedlemmer som tok del i massens ødeleggelser. Bydelen Wandsworth var første bydel ute med å true med å kaste ut en mor fra sin subsidierte bolig på bakgrunn av sønnens deltakelse i ødeleggelser i Clapham Junction.

"David Cameron gave his backing to the move. "I think for too long we have taken too soft an attitude to people who loot and pillage their own community. If you do that you should lose your right to housing at a subsidised rate," he said. He dismissed the idea that the move might be counterproductive and create deeper poverty for those affected. "Obviously that will mean they will have to be housed somewhere else and they will have to find housing in the private sector and that will be tougher for them. But they should have thought about that before they started burgling," he said. "In some cases, it may help break up the criminal networks in some housing estates if some of these people are thrown out of their houses and I think quite right, too."¹⁵⁹

En diskusjon om diskursformasjonene identifisert i analysen blir fort hypotetisk da jeg som forfatter ikke har foretatt egne intervjuer med verken massen eller journalistene. Dermed blir et forsøk på å prøve å forstå deres motivasjon rundt deres respektive diskurser i beste fall en måte for andre å få øynene opp for sannhetsproduksjonen i massemedia.

¹⁵⁹ Theguardian.com, A. Topping and P. Wintour, *London Riots: Wandsworth Council moves to evict mother of charged boy*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/aug/12/london-riots-wandsworth-council-eviction?guni=Article:in%20body%20link>, 12.08.2011.

8.1. Konklusjon.

Jeg startet på denne oppgaven med å være forbauset over min egen ukritiske forståelse av massen i England. Min sannhet var den som hadde blitt skapt av media.

Gjennom skriveprosessen har jeg snakket med folk rundt meg, og da har jeg bemerket meg at forståelsen av massens handlinger som opptøyer, og deltakerne som kriminelle og upolitiske, har vist seg å være en oppfatning delt av de aller fleste.

Dette har bidratt til at motivasjonen min for å utforske diskursen har vært stor.

I oppgaven har jeg foretatt en diskursanalyse av britisk medias diskurs om hendelsene som fant sted 6 til 10 august.

Mitt formål har vært å vise hvordan britisk media skapte en sannhet blandt annet gjennom en rekke utelukkelsesmekanismer, dette har jeg avdekket ved hjelp av Foucaults diskursteori. Diskursen om massen har lignet hvordan klassisk masseteori definerte massen. Derfor har jeg arbeidet utifra problemstillingen:

“Hvordan bidro britisk media til reproduksjonen av klassiske forestillinger av massen gjennom sin diskurs om opptøyene i London i august 2011?”

I innledningen startet jeg med å risse opp eksempler på masseformasjoner som har oppstått de siste år. Disse har til forskjell fra massen i Storbritannia oppnådd en legitimitet i vestlig media.

Klassisk masseteori så på massen som farlig og irrasjonell. Da individer møttes og ble til en masse mistet deltakerne sin egen personlighet, de slutter å tenke som individer og ble en del av massens personlighet. Både Gustave Le Bon og Elias Canetti fokuserer på hvordan massen hypnotiserer deltakerne til å gå inn i en sinnstilstand hvor de trer ut av sin egen personlighet og blir i ett med massen. De gjør ting de i utgangspunktet ikke ville ha gjort hadde de ikke vært en del av noe større. Fordi massens deltakere blir sinnssyke kan ikke handlingene være rasjonelle og, i dette tilfellet, heller ikke være politisk motiverte. I første delen av analysen analyserte jeg diskursen som var den mest fremtredende og identifiserte en rekke diskursformasjoner om massen. Thugs, jobs, looters og criminals var ord som gikk igjen, og som ble vanlige i omtalen av massen.

Massen ble definert som tilfeldige og unge kriminelle uten moral.

Etter noen dager kunne man identifisere en annen mindre fremtredende type diskurs hvor de sosioøkonomiske problemene som finnes i Storbritannia ble trukket frem som en mulig grobunn for massens handlinger. Diskursen fokuserte på avstanden mellom politikerne og massen og mente den politiske og økonomiske eliten måtte ta på seg en del av ansvaret for det som skjedde. Det ble et skille i hvem som var offer. Plutselig ble massen offeret for dårlig økonomisk politikk, mens myndighetene ble syndebukken. Parallellt med dette utviklet det seg også en diskurskrig mellom BBC og de andre medier. BBC ble kritisert for å bruke ordet protest for å beskrive handlingene, og måtte beklage for ordbruken. Dermed vant diskursen som definerte handlingene som riots, og diskursen som definerte det som protest tapte.

I diskusjonsdelen har jeg diskutert diskursformasjonene jeg har avdekket i analysen, og kommet med mine egne betraktninger om diskursen. Jeg trakk inn Bourdieus teori om habitus, felt og symbolsk makt for å vise at diskursen er et produkt av at massen og media har forskjellig habitus og forskjellig evne til å utføre makt. Media har, ifølge Bourdieu, en særegen stilling i å definere en nasjonalidentitet, og dermed en stor makt i sannhetesproduksjonen. Institusjonaliseringen av sannheten har ført til at massen, for eksempel, har blitt møtt med forslag om nedskjæringer i velferdsgoder. Ved å reprodusere klassiske forestillinger om massen definerte media hvordan en hel nasjon skulle reagere på massens handlinger, og dermed hva slags sanksjoner som skulle møte dem.

9.1. Litteraturliste.

Baudrillars, Jean, oversettelse av Buvik, Per, *I Skyggen av de tause Majoriteter*, 1991, J.W. Cappelens Forlag A.S, Oslo.

Baudrillard, Jean, oversettelse av Glas, Sheila, F., *Simulacra and Simulation*, 1981, The University of Michigan Press, USA.

Borch, Christian, *The Exclusion of the Crowd: The Destiny of a sociological Figure of the irrational*, *European Journal of Social Theory* 9: 83, 2006.

Borch, Christian, *The Politics of Crowds – An alternative history of sociology*, Cambridge University Press, UK, 2012.

Borch, Christian, *Body to Body: On the Political Anatomy of Crowds*, *Sociological Theory* 27(3), 2009: 271–90.

Bourdieu, Pierre, oversatt av Henrik Hovmark, *Af praktiske grunde – Omkring teorien om menneskelig handlen*, 1997, Hans Reitzels Forlag, København.

Canetti, Elias., *Masse og Makt – med innledende essay av Trond Berg Eriksen*, 2005, Solum Forlag, Gjøvik.

Cavanagh, Allison, Dennis, Alex, *Framing the riots*, *Capital and Class* 2012, 36: 375.

Foucault, Michel, oversatt av Holm, S. Elisabeth, Solberg, M. Henninge, *Vitensarkeologien – De diskursive regelmessighetene*, 1969, *Agora Journal for metafysisk spekulasjon* Nr. 2-3, 2009, 27.årgang, AIT Trykk, Norge.

Foucault, Michel, oversatt av Engelstad, Fredrik, Falkum, Erik, *Galskapens Historie – i opplysningens tidsalder*, 1961, AIT Gjøvik, Norge.

Foucault, Michel, oversatt av Espen Schaaning, *Diskursens Orden*, 1970, Spartacus Forlag, Norge.

Foucault, Michel, oversatt av Espen Schaaning, *Seksualitetens Historie 1 – Viljen til viten*, 1995, Exil, Norge.

Foucault, Michel, oversatt av Espen Schaaning, *Seksualitetens Historie 1 – Viljen til viten*, 1999, Valdres Trykkeri, Norge.

Holmen, Maren Næss, *Morgenbladet, Brasil ser inn i fremtiden*, s. 10, 21-27.06.13.

Hitching, Tonje Raddum, Nilsen, Anne Birgitta, Veum, Aslaug, *Diskursanalyse i Praksis – Metode og Analyse*, 2011, Høyskoleforlaget, Kristiansand.

Hoy, David Couzens, ed. *Foucault – A critical reader*, 1986, Blackwell Publishers, UK.

Le Bon, Gustave, *The Crowd: A Study of the Popular Mind*, 2008, Digireads.com Publishing, UK.

Levy, Pierre, oversatt av R. Bononno, *Collective Intelligence: Mankind's Emerging World in Cyberspace*, 1997, Plenum, New York.

London School of Economics, lse.ac.uk; e-prints, *Reading The Riots; investigating England's summer of disorder*,
<http://eprints.lse.ac.uk/46297/1/Reading%20the%20riots%28published%29.pdf>.

London School of Economics, lse.ac.uk; e-prints, *Reading The Riots; investigating England's summer of disorder*, Topic Guide, <http://image.guardian.co.uk/sys-files/Guardian/documents/2011/11/29/RIOT-QUESTIONNAIRE.pdf?guni=Article:in%20body%20link>.

Neumann, Iver. B, *Mening, Materialitet, Makt: En innføring i diskursanalyse*, 2. opplag 2002, Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS, Oslo.

Mik-Meyer, Nanna, Villadsen, Kaspar, *Magtens Former – Sociologiske perspektiver på statens møde med borgeren*, 2007, Hans Reitzels Forlag, København.

Rogers, Simon, Blight, Garry, *England Riots: What crimes were people arrested for?*, 06.12.2011, <http://www.guardian.co.uk/uk/datablog/interactive/2011/dec/06/england-riots-crimes-arrested>.

Sloterdijk, Peter, *Masseforakt – Kampen mellom høy og lav kultur i moderne Samfunn*, 2005, N.W. DAMM OG SØN AS, Trondheim.

Sloterdijk, Peter, *Masse og Foragt: Essay om Kulturampe i det Moderne Samfund*, 2002, Det Lille Forlag, Frederiksberg.

Nettsider:

BBC.co.uk, *The Riots in their own words – The Rioters*,
<http://www.bbc.co.uk/programmes/b0113y0v>, 03.09.2012, sist åpnet 01.03.2013.

BBC.co.uk, Halliday, Josh, *BBC reporting scrutinised after accusations of liberal bias*,
<http://www.guardian.co.uk/media/2012/oct/10/bbc-review-liberal-bias>, 10.10.2012, sist åpnet 03.09.2013.

BBC.co.uk, M. Hockaday, *England Rioters: Our Coverage*,
http://www.bbc.co.uk/blogs/theeditors/2011/08/england_riots_our_coverage.html, 10.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

BBC.co.uk, *England Rioters 'poorer, younger, less educated'*,
<http://www.bbc.co.uk/news/uk-15426720>, 24.10.11, sist åpnet 03.09.2013.

Dailymail.co.uk, Daily Mail Reporter, *Rioters may have "lower levels" of brain chemical that keeps impulsive behaviour under control*,
<http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2024173/Rioters-lower-levels-brain-chemical-keeps-impulsive-behaviour-control.html>, 09.08.2011, sist åpnet 17.06.2013.

Dailymail.co.uk, Daily mail reporter, *Twit and Twitter: Looter posts photo of himself and his booty online as police say tweets were used to co-ordinate riots*,
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2023667/London-riots-Looter-posts-photo-booty-Facebook.html>, 08.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

Dailymail.co.uk, Seamark, Michael, Martin, Arthur, Kisiel, Ryan, Evans, Rebecca, *We ran for our lives as thugs ambushed bus: Chaos across capital as orgy of violence rages on*,
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2023949/London-riots-2011-Hackney-Croydon-violence-shows-sign-abating.html>, 09.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

Dailystar.co.uk, Milanian, Keynan, *UK Riots: You're not fighting for a cause... You are just thieving shoes*,
<http://www.dailystar.co.uk/news/view/205353/UK-Riots-You-re-not-fighting-for-a-cause-you-re-just-thieving-shoes/>, 10.08.2011, sist åpnet: 19.06.2013.

Information.dk, Havmand, Tobias, *De vestlige medier så kun de unge, hippe vestligt orienterede*,
<http://www.information.dk/453788>, 09.03.2012, sist åpnet 02.10.2013-

Gmgplc.co.uk, Guardian Media Group, <http://www.gmgplc.co.uk/>.
<http://www.trinitymirror.com/>
<http://www.telegraph.co.uk/sponsored/telegraphcareers/6905387/Careers-at-Telegraph-Media-Group-About-us.html>, sist åpnet 02.09.2013.

TheGuardian.co.uk, Samleside av artikler; *UK Riots 2011*,
<http://www.guardian.co.uk/uk/london-riots>, sist åpnet 03.09.2013.

TheGuardian.co.uk, Brewer, John. Wollman, Howard, *Sociologists' offer to unravel the riots*, 11.08.2011, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/11/sociologists-offer-unravel-riots>, sist åpnet: 17.04.2013.

TheGuardian.com, Lewis, Paul, Newburn, Tim, Taylor, Matthew, Ball, James, *Rioters say anger with police fuelled riots*,
<http://www.theguardian.com/uk/2011/dec/05/anger-police-fuelled-riots-study>, 05.12.2011, sist åpnet 03.09.2013.

TheGuardian.com, Press Association, *Tottenham in flames as protesters riot*,
<http://www.theguardian.com/world/2011/aug/06/police-cars-attacked-tottenham-mark-duggan>, 06.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

TheGuardian.com, Bailey, Shaun, *Riots without responsibility*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/10/riots-without-responsibility>, 10.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

TheGuardian.co.uk, Lewis, Paul, *Tottenham Riots: A peaceful protest, then suddenly all hell broke loose*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/07/tottenham-riots-peaceful-protest>, 09.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

TheGuardian.co.uk, Milne, Seumas, *Riots reflect society run on greed and looting*, 10.08.2011, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/10/riots-reflect-society-run-greed-looting>, sist åpnet 21.05.2013.

TheGuardian.com, Lewis, Paul, *Tottenham Riot: Sustained looting follows night of violence*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/07/tottenham-riot-looting-north-london>, 07.08.2011, sist åpnet 14.06.2013.

TheGuardian.com, Stratton, Allegra, *David Cameron on riots: broken society is at the top of my political agenda*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/15/david-cameron-riots-broken-society>, 15.08.2011, sist åpnet 14.06.2013.

TheGuardian.com, Leder, *The Liberal Moment has Come*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2010/apr/30/the-liberal-moment-has-come>, 30.04.2010, sist åpnet 21.05.2013.

TheGuardian.com, Henley, John, *The UK Riots and Language: "rioter", "protester" or "scum"?*, <http://www.guardian.co.uk/uk/2011/aug/10/uk-riots-language>, 10.08.2011, sist åpnet 14.06.2013.

TheGuardian.com, Halliday, Josh, *London Rioters are not protestors admits BBC*, <http://www.guardian.co.uk/media/2011/aug/10/london-rioters-not-protesters-bbc>, 10.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

TheGuardian.com, Muir, Hugh, Ferguson, Ben, *The Olympic Divide: rioters resent the approaching Games*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/dec/06/olympic-divide-rioters-resent-games>, 06.12.2011, sist åpnet 01.10.2013.

TheGuardian.com, Williams, Zoe, *The UK Riots: the psychology of looting*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/09/uk-riots-psychology-of-looting>, 09.08.2011, sist åpnet 17.06.2013.

TheGuardian.com, Greenslade, Roy, *What the media did wrong in the riots – and how to put it right*, <http://www.theguardian.com/media/greenslade/2012/jul/31/london-riots-universityofleicester>, 31.07.2012, sist åpnet 03.09.2013.

TheGuardian.com, Topping, Alexandra, *Looting 'fuelled by social exclusion*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/aug/08/looting-fuelled-by-social-exclusion>, 08.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

TheGuardian.com, Hatherley, Owen, *Evicting rioters's from their homes? There's a horrible logic to that*, <http://www.theguardian.com/commentisfree/2011/aug/16/evict-rioters-families>, 16.08.2011, sist åpnet 15.09.2013.

TheGuardian.com, Lewis, Paul, Newburn, Tim, *The Reading the Riots project: our methodology explained*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/dec/05/reading-the-riots-methodology-explained>, 05.12.2011, sist åpnet 15.09.2013.

TheGuardian.com, Ferguson, Ben, *Reading beyond the London Riots: a city of two worlds*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/dec/09/london-riots-city-two-worlds>, 09.12.2011, sist åpnet 15.09.2013.

TheGuardian.com, Topping, Alexandra, Wintour, Patrick, *London Riots: Wandsworth Council moves to evict mother of charged boy*, <http://www.theguardian.com/uk/2011/aug/12/london-riots-wandsworth-council-eviction?guni=Article:in%20body%20link>, 12.08.2011, sist åpnet 02.09.2013.

Mediaweek.co.uk, *From Russia With Cash: Who is Alexander Lebedev*, <http://www.mediaweek.co.uk/news/987731/Russia-cash-Alexander-Lebedev/>, 25.03.2010, sist åpnet 03.09.2013.

Mirror.co.uk, Parry, Ryan, *London Riots: Young thugs got a lift home with their mom after finished looting*, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/london-riots-young-thugs-got-a-lift-146673>, 10.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

Mirror.co.uk, Henry, William, *UK Riots analysis: The Pack Mentality has Taken Over*, <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/uk-riots-analysis-the-pack-mentality-146727>, 10.08.2011, sist åpnet 04.07.2013.

Mediaweek.co.uk, *From Russia With Cash: Who is Alexander Lebedev*, <http://www.mediaweek.co.uk/news/987731/Russia-cash-Alexander-Lebedev/>, 25.03.2010.

Nato.int, Nato Nytt, *Arabisk Vår = Facebook-revolusjon #1?* http://www.nato.int/docu/review/2011/Social_Medias/Arab_Spring/NO/index.htm, sist åpnet 16.09.2013.

Northerandshell.co.uk, Forside, <http://www.northernandshell.co.uk/>.

Newsint.co.uk, Forside, <http://newsint.co.uk/>.

NRK.no, NTB, *Tusener i demonstrasjon mot Tyrkias regjering*, <http://www.nrk.no/nyheter/verden/1.11108199>, 26.06.2013, sist åpnet 16.09.2013.

NRK.no, Wergeland, Paal, *Protestene i Brasil Vokser i omfang*, <http://www.nrk.no/nyheter/verden/1.11086662>, 18.06.2013, sist åpnet 16.09.2013.

NRK.no, Sætren, Lars, *Store protester mot regjeringen i Ungarn*,
<http://www.nrk.no/nyheter/verden/1.10942651>, 09.03.2013, sist åpnet 16.09.2013.

OECD.org, *Report on: A Family Affair: Intergenerational Social Mobility across OECD Countries*, <http://www.oecd.org/tax/public-finance/chapter%205%20fgf%202010.pdf>, sist åpnet 04.09.2013.

Oxford dictionary, *Loot*, <http://oxforddictionaries.com/definition/english/loot?q=loot>.

Oxford Dictionaries, *Swarm*,
http://oxforddictionaries.com/definition/english/swarm?q=swarming#swarm__9.

Oxford dictionary, *Thugs*,
<http://oxforddictionaries.com/definition/english/thug?q=thugs>.

Oxford dictionary, *Orgy*, <http://oxforddictionaries.com/definition/english/orgy?q=orgy>.

Oxford dictionary, *Yob*, <http://oxforddictionaries.com/definition/english/yob?q=yob>.

Telegraph.co.uk, Whitehead, Tom, Hough, Andrew, *London Riots – BBC Criticised for Branding Thugs as Protester*,
<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/crime/8690267/London-riots-BBC-criticised-for-branding-thugs-as-protesters.html>, 09.08.2011, sist åpnet 14.06.2013.

Telegraph.co.uk, Telegraph View, *The Criminals who shame our nation*,
<http://www.telegraph.co.uk/comment/telegraph-view/8691352/The-criminals-who-shame-our-nation.html>, 09.08.2011, sist åpnet 17.06.2013.

Telegraph.co.uk, Riddell, Mary, *London Riots: the underclass lashes out*,
<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/law-and-order/8630533/Riots-the-underclass-lashes-out.html>, 08.08.2011, sist åpnet 03.09.2013.

Telegraph.co.uk, Telegraph Reporters, *Police saw Mark Duggan Holding a gun before shooting – but it could not be found afterwards*,
<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/crime/9555616/Police-saw-Mark-Duggan-holding-a-gun-before-shooting-but-it-could-not-be-found-afterwards.html>, 20.09.2012, sist åpnet 03.09.2013.

Telegraph.co.uk, *Careers at Telegraph Media Group About us*
<http://www.telegraph.co.uk/sponsored/telegraphcareers/6905387/Careers-at-Telegraph-Media-Group-About-us.html>.

Thesun.co.uk, Thesun.co.uk, Phillips, Rhodri, *Tottenham rioters aged 7*,
<http://www.thesun.co.uk/sol/homepage/news/article3739181.ece>, 08.08.2011, sist åpnet 19.06.2013.

Trinitymirror.com, Forside, <http://www.trinitymirror.com/>.

Voice-online.co.uk, Wadsworth, Mark, *Media coverage of 2011 riots "Was disgraceful"*, <http://www.voice-online.co.uk/article/media-coverage-2011-riots-was-disgraceful>, 10.06.2012, sist åpnet 03.09.2013.